

UPUTSTVO ZA BOLJE UPRAVLJANJE
RUDARSKIH I EKOLOŠKIH
AKTIVNOSTI

UPUTSTVO ZA BOLJE UPRAVLJANJE RUDARSKE I SREDINSKE AKTIVNOSTI

Zajednička međuinstitucionalna inicijativa

---

1. NEZAVISNA KOMISIJA ZA
RUDNIKE I MINERALE.
2. MINISTARSTVO SREDINE I
PROSTORNOG PLANIRANJA
3. AGENCIJA ŠUMARSTVA KOSOVA
4. MINISTARSTVO ADMINISTRACIJE
LOKALNE VLADE- ASOCIACIJA
OPŠTINA

1. KOSOVSKA POLICIJA

SADRŽAJ:

UPUTSTVO ZA BOLJE UPRAVLJANJE RUDARSKIH I EKOLOŠKIH AKTIVNOSTI	1
UVOD	10
ZAKONSKE ODREDBE – U VEZI SA SPREČAVANJEM DEGRADACIJE ZIVOTNE SREDINE	11
KLASIFIKACIJA LEGALNOG RUDARSKOG RADA - NKRM	14
LICENCE ISTRAŽIVANJA-NKRM.....	20
LICENCE ZA EKSPLOATACIJU- KPMM	21
DOZVOLE ZA POSEBNE AKTIVNOSTI - NKRM	22
KLASIFIKACIJA NELEGALNOG RUDARSKOG POSLOVANJA - NKRM	31
NEZAKONITE AKTIVNOSTI U ISTRAZIVANJU – NKRM.....	36
NEZAKONITE AKTIVNOSTI U KORISCENJU – NKRM.....	36
ILEGALNE AKTIVNOSTI SA AMBIENTALNIM POSLEDICAMA DEGRADACIJE I PROUZROKOVANJE RIZIKA -NKRM.....	37
NEZAKONITA AKTIVNOST U POSEBNIM AKTIVNOSTIMA - NKRM	51
OBOGACIVANJE (FLOTACIJE I OBOGACIVANJE UGLJA)-NKRM.....	54
PRAVNA OSNOVA - MSPP	56
ZAKLJUCCI, LICENCE ILI DOZVOLE-MSPP.....	57
KLASIFIKACIJA RUDARSKIH ILEGALNIH POSLOVA-MSPP	83
NEZAKONITE AKTIVNOSTI U ISTRAZIVANJU - MSPP	86
NEZAKONITE AKTIVNOSTI U KORISCENJU-MSPP	86
ILEGALNE AKTIVNOSTI SA AMBIENTALNIM DEGRADIVNIM POSLEDICAMA I PROUZROKOVANJE RIZIKA -MSPP	87
NEZAKONITA DELATNOST U POSEBNIM AKTIVNOSTIMA-MSPP	99
OBRADA (BETONSKA OSNOVA I ASFALTA)-MSPP.....	101
OBOGACENJE (FLOTACIJE I OBOGADIVANJE UGLJA)-MSPP.....	103
OKOLISNA DEGRADATIVNA AKTIVNOST OD KOMPANIJA KOJE POSEDUJU DOZVOLU ZA POSEBNE AKTIVNOSTI – MSPP.	104
AŠK - PRAVNI OSNOV.....	109

ZAKLUCCI, UGOVORI-KAS	112
KLASIFIKACIJA RUDARSKIH ILEGALNIH POSLOVANJA U SUMAMA I SUMSKIM ZEMLJISTIMA - KAS.....	117
NEZAKONITE AKTIVNOSTI U ISTRAŽIVANJU-KAS	117
NEZAKONITE AKTIVNOSTI U KORISCENJU –KAS	117
ILEGALNE AKTIVNOSTI SA AMBIENTALNIM DEGRATIVNIM POSLEDICAMA I PROUZROKOVANJE RIZIKA -KAS.....	118
PRAVNO ODUSTAVANJE - POVEZANO SA KOMUNALNIM INSPEKTORATIMA, PREVENCIJOM I KONTROLA - MAPL.....	124
ODOBRENJA, DOZVOLE I UGOVORI - ZAJEDNICE.....	126
KLASIFIKACIJA MINERSKIH ILEGALNIH POSLOVANJA - INSP. OPŠTINSKI	131
NEZAKONITE AKTIVNOSTI U ISTRAZIVANJU-INSP. OPŠTINSKI	131
NEZAKONITE AKTIVNOSTI U KORISCENJU INSP. OPŠTINSKI	131
ILEGALNE AKTIVNOSTI SA AMBIENTALNIM DEGRADIVNIM POSLEDICAMA I PROUZROKOVANJE RIZIKA – OPŠTINSKI INSP.....	132
NEZAKONITA AKTIVNOST U POSEBNIM AKTIVNOSTIMA - INSP. OPŠTINSKI	147
OKLOISNO DEGRADATIVNE AKTIVNOSTI PREDUZECA KOJI POSEDUJU DOZVOLE POSEBNIH AKTIVNOSTI - INSP. OPSTINSKI.....	150
KOSOVSKA POLICIJA.....	155

Lista figura:

Figura 1 Mašina dubinskih bušenja -NKRM	14
Figura 2 Metoda geofizičkog istraživanja - NKRM	15
Figura 3 Metoda istraživanja sa istraživačkim kanalima - NKRM.....	16
Figura 4 Kamenolom sa separacijom - NKRM.....	17
Figura 5 Postrojenje Betona Impianti i Betonit- NKRM	18
Figura 6 Postrojenje za pripremanje Asfalta - NKRM.....	18
Figura 7 Postrojenje obogaćivanja minerala - Flotacija - NKRM	19
Figura 8 Oblik jedne licence istraživanja – NKRM.....	20
Figura 9 Oblik jedne licence eksploatacije –NKRM.....	21
Figura 10 Oblik jedne dozvole za posebne aktivnosti - NKRM.....	22
Figura 11 Licence starog modela i dozvole naslovna strana i poslednja stranica licence starog modela - NKRM	23
Figura 12 Uklanjanje pokrova kao pripreme faze početka rudarskih radova - NKRM.....	24
Figura 13 Aktivnost pripremanja oblasti za miniranje - NKRM.....	25
Figura 14 Rudarska aktivnost priprema oblasti za miniranje - NKRM	25
Figura 15 Početak izgradnje rudarske radne skale - NKRM	26
Figura 16 Završne stepenice - NKRM	27
Figura 17 Re-kultivacija stepenica rudnika sa re-kultivacijom - NKRM.....	27
Figura 18 Ilegalno koriscenje reka i ostecenje recnog katastra - NKRM.....	39
Figura 19 Steta na okolnim poljima usled eksploatacije peska na obradivoj zemlji	40
Figura 20 Ri kultivimi-mbushja me bërllok i gropave te shfrytëzuara -kontaminimi i tokës me mbetje urbane - KPMM.....	41

Figura 21 Stvaranje vodenih bazena kao rezultat eksploatacije peska-NKRM	42	
Figura 22 Upotreba inercija u reci, ostecenja na donjem sloju recnog korita - NKRM.....	43	
Figura 23 Stvaranje deponije i ostecenja na granici okolnih polja - NKRM	44	
Figura 24 Vodena deponija od upotrebe gline i peska, degradirajuci ribnjake i opasnost po ljudi - NKRM.....	45	
Figura 25 Eksploatacija uglja tamo gde se eksploatacija vrši bez kriterijuma, ostecuju zivotnu sredinu, izaziva opasnost i ostecuje svojstvo oko lokacije eksploatacije -NKRM.....	47	
Figura 26 Eksploatacija bez kriterijuma, stvaranje visine skala i nedostaka ponovne kultivacije - NKRM	47	
Figura 27. Ilegalni operater nije uspeo da iskoristi dubinski i uspeo je samo da iskoristi sloj koji dozvoljavaju masine. Degradacija ambijenta i degradacija zivotne sredine -NKRM.....	49	
Figura 28 Ekoloska steta i ugrozavanje kao neselektivna upotreba – NKRM	50	
Figura 29 Aktivnost ilegalne separacije i uzimanje resursa (peska) na ilegalan nacin - NKRM.....	52	
Figura 30 Ilegalna aktivnost betonske osnove i eksploatacija obradenog od separacija - NKRM	53	
Figura 31 Zahtev uslova za vodu - MSPP	Figura 32 Zahtev vodne saglasnost - MSPP	76
Figura 33 Zahtev za dobijanje Vodenih Dozvola – MSPP	Figura 34 Oblik Odluke (Dozvola za vodu, Saglasnost za Vodu,Vodni Uslovi) MSPP.....	77
Figura 35 Uklanjanje površinskog sloja kao pripreme faze za početak rudarskih radova – MSPP	80	
Figura 36 Aktivnost priprema terena za miniranje - MSPP.....	80	
Figura 37 Priprema terena za rudarske aktivnosti za miniranje - MSPP	81	
Figura 38 Početak izgradnje jedne rudarske stepenice - MSPP	81	
Figura 39 Konačne stepenice-MSPP	82	
Figura 40 Ponovna obrada rudarskih stepenica sa ponovnom kultivacijom - MSPP	82	
Figura 41 Nelegalna upotreba reka i unistavanje korita - MSPP.....	89	
Figura 42 Ostecenja okolnih polja usled eksploatacije peska na obradivom zemljištu - MSPP	90	

Figura 43 Rekultivacija- popunjavanje korisnenih jama sa zagadenjem smeca zemljista gradskim otpadom- MSPP	91
Figura 44 Stvaranje bazena kao rezultat eksploatacije peska - MSPP	91
Figura 45 Upotreba inercija u reci, ostecenja na donjem sloju recnog korita - MSPP.....	92
Figura 46 Stvaranje odlagalista i ostecenje okolne kopnene granice - MSPP.....	93
Figura 47 Rezervoar za vodu od upotrebe gline i peska, degradirajuci bazeni i opasnost za ljude - MSPP.....	94
Figura 48 Eksploatacija uglja koja se vrsi bez kriterijuma koji ostecuju zivotnu sredinu, uzrokuju opasnost i ostecuju nekretnine oko lokacije eksploatacije – MSPP.....	96
Figura 49 Bezkurpulozna upotreba, stvaranje skala i nedostatak ponovne kutivacije - MSPP.....	96
Figura 50. Koriscenje koji ilegalni operator nije stigao da koristi u dubini ali samo taj sloj od masinerije. Degradacija terena i ostecenje ambijenta - MSPP	98
Figura 51 Ostecenje ambijenta i rizik finalnih stepenista kao koriscenje bez kriterijuma – MSPP.....	99
Figura 52 Delatnos ilegalne sepere i ilegalnog uzimanja resursa (peska) – MSPP.....	100
Figura 53 Nelegalna aktivnost betonske osnove i eksploatacija obradenih resursa iz separacija - MSPP	102
Figura 54 Degradacija zivotne sredine od prasine - MSPP.....	106
Figura 55 Kontinuirana degradacija i stvarana zagadena zivotna sredina oko postrojenja - MSPP	107
Figura 56 Efikasan operativni sistem aplikacija koji se koriste rasprsvacem ili ventilacionim sistemom – MSPP	108
Figura 57 Fotografija iz pregleda zahteva Komisije za promenu odredišta šumskog zemljišta	116
Figura 58 Uklanjanje vegetacionog sloja (drvenog i zeljastog) sa gore pomenutim negativnim efektima – KAS.....	119
Figura 59 Efekti ilegalne eksploatacije gde su šume oštećene kao nacionalna imovina i biološka raznolikost fotografija 2 - KAS.....	120
Figura 60 Uklanjanje poklopca kao pripreme faze za početak rudarskih operacija	127
Figura 61 Aktivnost pripreme terena za miniranje.	127
Figura 62 Priprema polja za rudarske aktivnosti za miniranje	128

Figura 63 Pocetak izgradnje rudarske radne stepenice	128
Figura 64 Konacna skala, je u drugim institucionalnim odgovornostima - Insp.Opštinski.....	129
Figura 65 Rekultivacija skale rudnika sa re kultivacijom odobren od odgovarajucih institucija –Insp komunalni	130
Figura 66 Nelegalna upotreba reka i proboj korita - Insp. opštinski.....	136
Figura 67 Oštećenja okolnih polja usled eksploatacije peska na obradljivim zemljištima - Insp. opštinski.....	137
Figura 68 Novo gajenje smeća sa eksploatacijom jama-zemlje zagađenje gradskim otpadom - Insp. Opštinski.....	138
Figura 69 Stvaranje vodnih bazena kao rezultat eksploatacije peska.....	139
Figura 70 Iskorištavanje inercija u reci, oštećenja na donjem sloju rečnog korita - Insp. opštinski	140
Figura 71 Stvaranje deponije vodom i oštećivanje granica okolnih polja - Insp. opštinski.....	141
Figura 72 Deponije vode od upotrebe gline i peska, degradirajući ribnjake i opasnosti po ljude - Insp. Opštinski.....	142
Figura 73 Upotreba uglja koja se vrši bez kriterijuma koji oštećuju životnu sredinu, uzrokuju opasnost i oštećuju svojstva oko lokacije eksploatacije - Inspk. opštinski	144
Figura 74. Upotreba kriterijuma, stvaranje skale i nedostatak ponovne kultivacije - Insp. Opštinski	144
Figura 75. Eksploatacija Nelegalni operater nije uspeo da iskoristi dubinu već samo sloj koji dozvoljavaju mašine. Degradacija zemljišta i degradacija životne sredine - Insp. Opštinski	146
Figura 76. Oštećenje životne sredine i ugrožavanje krajnjih stepenica kao neselektivna upotreba - Insp. Opštinski.....	147
Figura 77. Delatnost ilegalne seperspekcije i ilegalnog pribavljanja resursa (peska) - Inp. opštinski.....	148
Figura 78. Nelegalna aktivnost betonske osnove i koriscenje obradenog resursa od strane separacije -Insp. Opštinski.....	150
Figura 79. Degradacija životne sredine od prašine - Odn. opštinski	152
Figura 80. Kontinuirana degradacija i stvarno zagađeno okruženje okoline impianta - Insp. Opštinski	153
Figura 81. Efikasan sistem rada aplikacija pomoću sistema za prskanje ili ventilacioni sistem - Insp. opštinski.....	154
Figura 82 Kontrolni Obrazac	158

UVOD

Ovaj priručnik služi kao uvod u informaciju o rudarstvu i drugim poslovnim aktivnostima vezanim za njihove aktivnosti i uticaje na životnu sredinu.

Rudarske aktivnosti obavljaju njihovu delatnost u vršenju posla u skladu sa vazećim zakonodavstvom.

Aktualno propisano zakonodavstvo o obavljanju rudarskih aktivnosti u pogledu načina licenciranja, opreme sa odgovarajućim odobrenjima i dozvolama.

Pošto su ove aktivnosti prilikom prijavljivanja za dozvole i licence podložne nekoliko postupka koji su detaljno objašnjeni u ovom dokumentu, uključujući relevantne institucije kao što su:

- NKRM- Nezavisna Komisija za Rudnike i Minerale.
- MSPP- Ministarstvo Sredine i Prostornog Planiranja u nekim slučajevima
- Agencija Šumarstva Kosova i
- Nivo lokalne uprave - Opštine.

Često ove aktivnosti obavljaju ilegalno što se u lokalnoj terminologiji naziva ilegalnim operacijama. Ove ilegalne operacije od fizičkih lica i pravnih imaju za cilj zloupotrebu mineralnih resursa isključivanjem metoda eksploatacije rudarskim standardima što je za posledicu imalo ekonomsku štetu na lokalitetu i posebno uzrokovalo područja visokog rizika za ljude i životnu sredinu.

U nekim slučajevima, pored ilegalnih operacija, licencirani operatori takođe vrše zloupotrebe tokom vršenja licence, prouzrokujući degradaciju životne sredine kao rezultat nepoštovanja pravila propisanih uslovima iz saglasnosti ili dozvole. Zbog toga se Planira da ovaj vodič bude opis takvih aktivnosti i mere koje u ovom slučaju treba da preduzmu institucije.

ZAKONSKE ODREDBE – U VEZI SA SPREČAVANJEM DEGRADACIJE ZIVOTNE SREDINE

Vazeće zakonodavstvo

- Ustav Kosova 2008
  - Zakon o Sudovima (Br. 03/L-199)
  - Zakon o Krivičnom Postupku
  - Krivični Zakon Republike Kosovo (Br. 04/L-082)
  - Zakon o Zaštiti Zivotne Sredine (Br. 03/L-025)
  - Zakon o Policiji (Br. 04/L-076)
  - Zakon o Ombuds Personu (Br. 03/L – 195)
  - Zakon Br. 03/L–233 o Zaštiti Prirode (odobren od Skupštine Kosova na 30 Septembar 2010),
  - Zakon Br.04/L-060 o Otpadu (usvojen od Skupštine Kosova na 24 Maj 2012),
Zakon Br. 03/L-015 o Strateškoj proceni Zivotne Sredine (odobren od Skupštine Kosova ne 12 Februar 2009),
  - Zakon Br. 02/L-102 o Zaštiti od Buke (17 Mart 2008),
  - Zakon Br. 03/L-024 o Proceni Uticaja na Zivotnu Sredinu (26 Februar 2009),
  - Zakon Br. 03/L-160 o Zaštiti Vazduha (Odobren od Skupštine Kosova na 25 Februar 2010),
  - Zakon Br. 03/L-043 o Integrisanom Sprečavanju i Kontroli Zagađenja (odobren od Skupštine Kosova na Mart 2009),
  - Zakon Br. 04/L-147 o Vodama (odobren od Skupštine Kosova na 19 Marta 2013),
  - Zakon Br. 04/L-110 o Izgradnji (odobren od Skupštine Kosova na 31 Maj 2012).
- Zakon Br. 03/L-163 o Rudnicima i Mineralima (odobren od Skupštine Kosova na 27 August 2010)
Zakon Br. 04/L-158 o izmenama i dopunama Zakona o Rudnicima i Mineralima (odobren od Skupštine Kosova na 2 Maj 2013)

Pored primarnog zakonodavstva na Kosovu, sekundarno zakonodavstvo u oblasti zakona o zaštiti zivotne sredine se obično izdaje sa jasnim ovlašćenjem iz zakonske odredbe za sprovođenje odredaba zakona. Sekundarno zakonodavstvo se sastoji od:

- Odluke – donosi nadležni organ i u okviru ovlašćenja datih zakonom koji odlučuje o imenovanju, predlozima ili razjašnjenjima, kao i drugim administrativnim pitanjima za koje je potrebna odluka nadležnog organa;

NKRM

Šta nazivam rudarskim
aktivnostima?

Ko izdaje ove
licence i dozvole?

Ko pregledava ove licence i
dozvole?

Zakon Br. 03/L-163 o Rudnicima i Mineralima

Istrazivanje	Metoda za otkrivanje minerala
Korišćenje	Su metode korišćenja koja su otkrivena ranije
Posebne Aktivnosti	Uključuju se metode prerađivanja, obogaćenja minerala i proizvodnje proizvoda od minerala

NKRM-le prema Zakonu o Rudnicima i Mineralima br.03/L-163 dopunu i izmenu Z. Sa br.04/L-158

*Licence istraživanja za dve godine sa mogućnost
produzavanja*

Licence korišćenja od 1 do 25 godina

*Dozvole za posebne aktivnosti odlukom Odbora NKRM-le. Aktualo
pet godina*

Prema Zakonu sa br. 03/L-163 i dopunu izmenu Zakona br.04/L- 158

NKRM razmatra aplikacije za licence i dozvole

Inspektorat za rudnike NKRM-le- vrši inspekciju rudarske aktivnosti

*Inspektorat za rudnike takođe kontroliše ilegalne aktivnosti na
mineralnim sirovinama*

KLASIFIKACIJA LEGALNOG RUDARSKOG RADA - NKRM

Smatraju se sve one rudarske delatnosti kao (istraživanje, korišćenje ili posebne aktivnosti) sa kojima preduzeća obavljaju svoju delatnost u skladu sa licencama i dozvolama.

Šta se podrazumeva pod istraživanjem, korišćenjem ili posebnim aktivnostima?

Aktivnost istraživanja podrazumeva aktivnost istraživanja jednog preduzeća za potrebe istraživanja minerala u licenci istraživanja. Aktivnost istraživanja. Aktivnosti istraživanja jednog preduzeća može da se obavlja sa:

- Dubinsko istraživano bušenje urađeno istraživačkim mašinama figura 1.
- Sa geofizičkim metodama figura 2 i
- Istraživački kanali figura 3

Figura 1 Mašina dubinskih bušenja -NKRM

Figura 2 Metoda geofizičkog istraživanja - NKRM

Figura 3 Metoda istraživanja sa istraživačkim kanalima - NKRM

Aktivnost Korišćenja, podrazumeva rudarsku aktivnost koji ima za cilj korišćenje istraživanog minerala i predhodno naučno identifikovanog od rudarskih istraživačkih radova. Prema sistemima eksploatacije u osnovi razlikujemo dve metode sistema eksploatacije:

- Metoda površinskog korišćenja i
- Metoda podzemnog korišćenja

Posebna aktivnost podrazumeva preradu rude u korist finalizacije, prerade i obogaćivanjua proizvoda i objekta koji se grade u fiksnim statičkim položajima i koji su:

- Postrojenja za razdvajanje peska i kamena (Separacije) figura 4
- Postrojenje za obradu betona (Asfaltne osnove) figura 5
- Postrojenja za obrađivanje asfaltnog proizvoda (Betonska osnova) figura 6 i
- Postrojenja za obogaćivanje minerala (Flotacije) figura 7

Figura 4 Kamenolom sa separacijom - NKRM

Figura 5 Postrojenje Betona Impianti i Betonit- NKRM

Figura 6 Postrojenje za pripremanje Asfalta - NKRM

Figura 7 Postrojenje obogaćivanja minerala - Flotacija - NKRM

Šta je licenca i dozvola za posebne aktivnosti?

Licenca podrazumeva licencu za istraživanje i korišćenje, dok dozvole se izdaju samo za posebne aktivnosti.

Kakav je rok ovih licenci i dozvola?

Licence za istraživanje imaju rok od 2 do 3 godine sa mogućnošću produženja još jednom. Njihova površina je ograničena na 100 km² za metalske licence dok za industrijske do 10 km².

Licence za rudarstvo određuju se iskoristive rezerve minerala u odnosu na godišnju proizvodnju, ali ne duže od 25 godina.

Dozvole za posebne aktivnosti regulisane su Administrativnim Uputstvom. Ove dozvole imaju rok koji je utvrdio Odbor NKRM kao telo koje donosi odluku i sada se te dozvole izdaju na period od 5 godina sa mogućnošću produženja.

Kako izgledaju ove NKRM licence i dozvole?

Operator koji posluje u određenom području mora imati u svojoj kancelariji svoju licencu koju je izdao NKRM-le, a ako to zatraži službeno lice mora pokazati svoju licencu.

LICENCE ISTRAŽIVANJA-NKRM

Licenca je dizajnirana na papiru formata A4 kao što je prikazano na slici 8. Ima poklopce zute boje I urađena u polučvrstom papiru ne plastifikovanog materiala.

Jedna licenca sadrži ove karakteristike:

- Imenovanje licence
- Imenovanje Biznisa
- Br. Biznis Registracije
- Br. Registra od NKRM-le
- Vlasnik biznisa
- Trajanje licence i oblast aktivnosti i
- Skica sa koordinatama granice dozvole.

Ovaj dokument je validan ako ima pečat NKRM-le dole sa potpisom direktora, broj protokola i datum idavanje licence.

REPUBLICA E KOSOVËS
REPUBLIKA KOSOVA - REPUBLIC OF KOSOVO
Komiteti i Parlament për Minierë dhe Minerale
Nezakonska Komiteta za Rudariku i Minerale
Independent Commission for Mines and Minerals

xxxxxxxxxxxx

LICENÇË HULUMTIMI
LICENÇA ZA ISTRAŽIVANJE/EXPLORATION LICENSE
xxxxx-20xx

Emri i Biznimit/Name of Business: xxxxxxxx	Emri i Komitetit/Name of Committee: xxxxxxxx
Nr. i Biznimit/Biznis/Biznes No: xxxxxxxx	Nr. i Regjistrimit/Reg. Registration No: xxxxxxxx
Emri i Biznimit/Young Biznis/Biznes Owner: xxxxxxxx	Sipërfaqja/ Surface Area/Size in m ² : xxxxxxxx
Komuna/Optina/Municipality: xxxxxxxx	Grupa minerale/Mineral Group/Commodity group: xxxxxxxx/xxxxxx

Të drejtat dhe detyrimet/Privileges and obligations:

- Kompania e licencës duhet të përmbledhojë të gjitha licencat dhe obligimet sipërfaqshme dhe të raportojë në Ligjin për Minierë dhe Minerale të Kosovës (L.N. 04/L-163) dhe Ligjin për Minierë dhe Minerale të Kosovës (L.N. 03/L-163) për Minierë dhe Minerale.
- Licencën kompania duhet ta se përputhet me kushtet e licencës së kësaj lloji të licencës të Licencës së Minierës dhe Minerale të Kosovës (L.N. 04/L-163) dhe Ligjit për Minierë dhe Minerale të Kosovës (L.N. 03/L-163) në Rrethet dhe Minierë të Kosovës.
- Licensee of company is obliged to comply with the terms of this license and is obliged to fulfil its obligations under article 7 of the Law on Mines and Minerals no. 03/L-163 and the Law no. 04/L-163 on Accounting and Supplementing the Law no. 03/L-163 on Mines and Minerals.

Emri i Komitetit/Name of Committee: xxxxxxxx

Nr. Protokollit/Prot. No: xxxxxxxx

Datimi/Date: xxxxxxxx

- Imenovanje licence.
Br. Licence
- Podaci sa preduzeća
- Trajanje licence i površina
- Lokacija licence
- Potpis direktora NKRM-le
- Br. prot. Datum izdavanja licence

Figura 8 Oblik jedne licence istraživanja – NKRM

LICENCE ZA EKSPLOATACIJU- KPMM

Licenca je dizajnirana na papiru formata A4 kao što je prikazano na slici 9. Ima poklopce zute boje i urađena u polučvrstom papiru ne plastifikovanog materijala.

Jedna licenca sadrži ove karakteristike:

- Imenovanje licence
- Imenovanje Biznisa
- Br. Registracije preduzeća
- Br. NKRM registar
- Vlasnik preduzeća
- Trajanje licence i oblast aktivnosti i
- Skica sa koordinatama granice dozvole.

Ovaj dokument je validan ako ima pečat NKRM-le dole sa potpisom direktora, broj protokola i datum izdavanje licence.

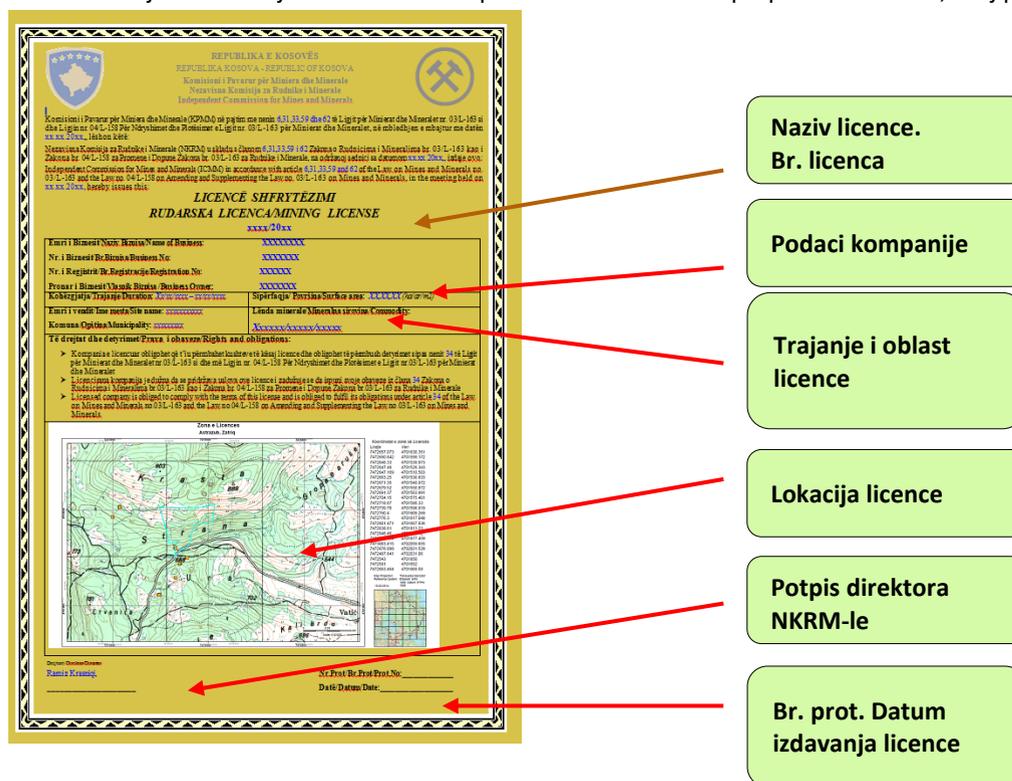

Figura 9 Oblik jedne licence eksploatacije –NKRM

DOZVOLE ZA POSEBNE AKTIVNOSTI - NKRM

- Dozvola je dizajnirana na papiru formata A4 kao što je prikazano na slici 10. Ima poklopce zute boje I urađena u polučvrstom papiru ne plastifikovanog materiala.
- Jedna dozvola sadrži ove karakteristike:
  - Imenovanje dozvole
  - Imenovanje Biznisa
  - Br. Registracije preduzeća
  - Br. NKRM Registar
  - Vlasnik preduzeća
  - Trajanje dozvole i oblasti aktivnosti i
  - Skica sa koordinatama granice dozvole.

Ovaj dokument je validan ako ima pečat NKRM-le dole sa potpisom direktora, brojem protokola i datumom izdavanja dozvole.

REPUBLICA E KOSOVES
REPUBLIKA KOŠOVA - REPUBLIC OF KOSOVO
 Komisioni i Përvetëruesit të Mirësisë dhe Mineratit
 (Komisioni i Përvetëruesit të Mirësisë dhe Mineratit -
 Nacionalna Komisija za Rudarstvo i Minerarstvo
 Independent Commission for Mines and Minerals)

Komisioni i Përvetëruesit të Mirësisë dhe Mineratit (KPMMD) në pajtim me statutin 03.01.03 dhe 07 të Ligjit për Mirësi dhe Mineraritet nr. 03.L-143 të datës Ligji nr. 04.L-115 të datës 04.11.2015 dhe Ligjit nr. 03.L-143 për Mirësi dhe Mineraritet, në mbledhje të zakonit nr. 03.L-143, miratohet kështu:

Mirësitaria Kompani në Rrethet e Mirësisë (NKRM) në shtetësi dhe kompani 4.39.40.59 dhe 40 Zakona e Rrethetaria i Mirësitaria të 03.L-143 kështu i Zakona të 04.L-115 të datës 04.11.2015 dhe Ligjit nr. 03.L-143 të Rrethetaria i Mirësitaria në mbledhje të zakonit nr. 03.L-143, miratohet kështu:

Independent Commission for Mines and Minerals (ICMMD) in accordance with article 4.39.40.59 and 40 of the Law on Mines and Minerals nr. 03.L-143 and the Law nr. 04.L-115 on Amending and Supplementing the Law nr. 03.L-143 on Mines and Minerals, in the meeting held on 03.11.2015 hereby issues this:

**LEJE PËR AKTIVITETET E VEÇANTA
 DOZVOLE ZA POSEBNE AKTIVNOSTI/SPECIAL OPERATIONS PERMITS**
 xxxx/20xx

Emri i Biznesit/Name of Business: xxxxxxxx
 Nr. i Biznesit/No. Business: No: xxxxxxxx
 Nr. i Registrimit/Registration No: xxxxxxxx
 Përshkrim i Biznesit/Description of Business: xxxxxxxx
 Kohëzgjatja e Trajtesit/Duration: Më 20/2022 - 20/2022 Sipërfaqja e Përshimit/Surface area: 00.000.00 (Kilometra)
 Emri i vendit/Name of the site: xxxxxxxx Leje për Biznesin të Përshimit/Leje për Biznesin të Përshimit: xxxxxxxx
 Komuna/Optina/Municipality: xxxxxxxx Shtetësi/State: Aqfite/Baqe/Beroni/xxxx/xxxx

Të drejtat dhe detyrimet/Prava i obaveza Rights and obligations:

- > Kompania obligohet të kryejë të gjitha detyrimet të kësaj Leje dhe obligohet të përmbushë detyrimet sipas statutit 41 të Ligjit për Mirësi dhe Mineraritet nr. 03.L-143 të datës 04.11.2015 dhe Ligjit nr. 04.L-115 të datës 04.11.2015 të Komisionit të Përvetëruesit të Mirësisë dhe Mineratit.
- > Kompania është detyruar të përmbushë të gjitha detyrimet të kësaj Leje dhe obligohet të përmbushë detyrimet sipas statutit 41 të Ligjit për Mirësi dhe Mineraritet nr. 03.L-143 të datës 04.11.2015 dhe Ligjit nr. 04.L-115 të datës 04.11.2015 të Komisionit të Përvetëruesit të Mirësisë dhe Mineratit.
- > Kompania është detyruar të përmbushë të gjitha detyrimet të kësaj Leje dhe obligohet të përmbushë detyrimet sipas statutit 41 të Ligjit për Mirësi dhe Mineraritet nr. 03.L-143 të datës 04.11.2015 dhe Ligjit nr. 04.L-115 të datës 04.11.2015 të Komisionit të Përvetëruesit të Mirësisë dhe Mineratit.

Drejtues i Lejes/Leja
 Emri i Komisionit: _____ Nr. Protokoll/No. Prot. No: _____
 Data/Date: _____

- Naziv licence.
Br. licenca
- Podaci kompanije
- Trajanje i oblast
licence
- Lokacija licence
- Potpis direktora
NKRM-le
- Br. prot. Datum
izdavanja licence

Figura 10 Oblik jedne dozvole za posebne aktivnosti - NKRM

Da li svi licencirani operateri imaju standardni obrazac ili mogu imati neki drugi oblik licence?

Da, oni mogu imati i starije forme, jer obrasci predstavljeni gore su novi model licence na jednu stranicu. Stariji obrasci imaju ovaj diyajn i mogu biti validni kao na slici 11. Ovaj obrazac je skoro isti za slučajeve dozvola za posebne aktivnosti i jako retko za licence istraživanja jer zbog kratkog životnog veka koji su dostupni bjerobatno će imati mali ili nikakav pristup ovim oblicima licence ili dozvole.

Independent Commission for Mines and Minerals
Komisioni i Pavarur për Minerat dhe Minerale
Nezavishna Komitija za Rudnike i Minerale

Prishtinë, xx.xx.20xx

LICENCE PER SHFRYTEZIM Nr. xx/ICMM/0x
Për Specifikohet shkëmbi

AUTORITETI
Bordit Qeverisës i Komisionit të Pavarur për Minerat dhe Minerale më 05.12.2006 ka aprovuar këtë Licence për Shfrytëzim në bazë të Rregullores së UNMIK-ut 2005/2, nën 2 dhe 6, dhe Rregullores së UNMIK-ut 2005/3, nën 29, 30, 31, 32, 33, 34 dhe 35, të shpallura në datën 21 Janar 2005.

PERSONI I PAJISUR ME LICENCË:
Emri i Biznesit : "xxx"sh.p.k.
Emri : Emri Mbiemri bartës i licencës
Adresa : Vendi Komuna
Nr. i Regjistrimit të Biznesit : Nr. Identifikues personal biznesit

MINERALET E LICENSUARA PËR SHFRYTËZIM: Shkëmb të fort ose tjetër
Personi i pajisur me Licence më këtë rast është i autorizuar që të shfrytëzojë mineralat e shkëmbit të fort brenda Zonës së Licencës.

ZONA E LICENCËS:
Zona e Licencës përfshih një sipërfaqe prej (shënuar me numër sipërfaqja) m². Sipërfaqja është një poligon, e përcaktuar me koordinatat në tabelën e bashkëngjitur (Shtojca 3), dhe përfshih ngasat kadastrale të renditura në tabelën e bashkëngjitur (Shtojca 4).

AFATI:
Afati i kësaj Licence është 03 vite, nga xx.xx.2000 deri më xx.xx.20xx.

KUSHTET:
Kjo Licence lëshohet duke nënshtruar kushteve standarde të parashtruara në Rregulloren e UNMIK-ut 2005/3, Neni 33 dhe të gjitha kushteve të tjera të cilat janë përcaktuar në postë.

Personi i pajisur me Licence kërkohet që tu përmbahet kushteve si më poshtë:

Ynësira Licencës 28
Prishtinë
Zënona
Tel: +383 (0) 240 222
Fax: +383 (0) 241 584
Shkëmb: +377 (0) 140 202
E-mail: licensing@unmik.org
Web: www.kosovo-minerals.org

UNMIK

Datum izdavanja dozvole

Br. licence

Tip minerala

Osnovni podaci pravnog lica

Trajanje licence

Potpis direktora i lica kojoj mu je data dozvola licenca

DOKUMENTET E BASHKËNGJITURA JANË PJESE E LICENCËS:
Shtojca A: Kërkesa
Shtojca B: Vërtetimi i lëshuar nga Policia mbi mos përfshijje në hetime
Shtojca C: Deklarata e Paragjithit të Kërkesës mbi Përshtatshmërinë
Shtojca D: CV e Personit Përgjegjës
Shtojca E: Formulimi i Personit Përgjegjës
Shtojca F: Kualifikim(et) e vërtetuarat- Diploma
Shtojca G: Certifikata e Plotë e Regjistrimit të Biznesit
Shtojca H: Pelqimi komunal
Shtojca I: Marrëveshje(t) mbi të Drejtat në Sipërfaqe nëse është e aplikueshme
Shtojca J: Hartë e cila paraqet fushën për të cilën paraqitet kërkesa, duke përfshirë koordinatat në Kosovare(t) dhe Hulle(t)
Shtojca K: Kopja e Planit(ëve) të Fushës për të cilën paraqitet kërkesa
Shtojca L: Lista(t) Poseduese të Kopjeve të Planeve
Shtojca M: Koordinatat në Kosovare #01

..... Datë: xx.xx.20xx.
XX XXX
Drejtor
Komisioni i Pavarur për Minerat dhe Minerale
Nënshkrimi i autorizuar
..... Datë: xx.xx.20xx
Personi i pajisur me Licence

Page 5 nga 5

Figura 11 Licence starog modela i dozvole naslovna strana i poslednja stranica licence starog modela - NCRM

Kako posluje preduzeće sa operativnom licencom koju je izdao NCRM-le?

Svako preduzeće koje je obavilo geološka istraživanja i dokazalo da je ekonomska procena korišćenja resursa profitabilna za preduzeće, tada preduzetnik podnosi zahtev u NCRM za licencu eksploatacije. Podnošenje zahteva za dobijanje dozvole za eksploataciju na NCRM je zakonski uslov za kompletiranje potrebne dokumentacije, uključujući kao osnovni dokument projekat eksploatacije koji planira da koristi rudu u skladu sa projektom koji je prethodno odobren pre dobijanja dozvole.

Kako se površinski rudnik razvija u njegovim fazama biće objašnjeno sledećim praktičnim primerima tokom razvoja rudnika od otvaranja do zatvaranja:

- a) Rudnik priprema površinu za razvoj rudarske aktivnosti izgradnjom prateće infrastrukture i uklanjanjem topografskog sloja-terenske kore i početkom utovara figura 12 .

Figura 12 Uklanjanje pokrova kao pripreme faze početka rudarskih radova - NKRM

Ova aktivnost je u skladu sa projektima i kompanija mora imati dozvolu za rad koju je izdala NKRM-le.

- b) Ako je minska aktivnost je u rudniku tada je sistem za prepremu minskog polja poznat NKRM-le ka pred-miniranje i priprema za miniranje figura 13, 14

Figura 13 Aktivnost pripremanja oblasti za miniranje - NKRM.

Figura 14 Rudarska aktivnost priprema oblasti za miniranje - NKRM

Ova aktivnost je u saglasnosti sa projektom i preduzetnik mora imati licencu eksploatacije izdat od strane NKRM-le sa rudarskim aktivnostima sa miniranjem i dozvoljeno mu je upotreba eksploziva ali mora da poseduje dozvolu za upotrebu eksploziva na dan tokom upotrebe eksploziva. Ako preduzetnik ne poseduje dozvolu za miniranje tog dana tada se smatra kao nezakonita rudarska aktivnost.

c) Početak izgradnje podova (radnih stepenica) figura 13 i 15 i

Figura 15 Početak izgradnje rudarske radne skale - NKRM

To je uslov stvaranja radne i završne faze rudnika. Radne stepenice su većih dimenzija od radnih stepenica¹ dok na kraju stepenice mogu biti manje. Ove rudarske operacije kontrolira NKRM-le.

d) Stvaranje završnih faza i priprema za zatvaranje rudika figura 16

---

¹ Radno mesto – širina prostora u kojem se može slobodno kretati između dva nivoa stepenica

Figura 16 Završne stepenice - NKRM

e) Završne stepenice i re-kultivacija rudnika figura 17 (1 i 2).

Ovaj postupak je poznat kao pred finalna aktivnost jednog izgrađenog rudnika dobro izgrađenih finalnih stepenica.

Figura 17 Re-kultivacija stepenica rudnika sa re-kultivacijom - NKRM

Objasnite i neke kriterijume za dobijanje dozvola za posebne aktivnosti i dozvole za posebne aktivnosti?

1. Pre podnošenja zahteva za dozvolu kompanije za eksploataciju prvo mora da se uveri da li je prijavila za područje u kojem je vršila istraživanje pod licencom za istraživanje.
2. Kompanija, može konkurisati za bilo koju površinu aplikacije za licencu, ali se mora pridržavati površine i predhodne saglasnosti kao što je:
  - 2.1 Saglasnost, izvod ili obaveštenje opštine da nije u suprotnosti sa urbanim i urbanističkim planom
  - 2.2 Vlasnikova saglasnost (Vlasnik može biti: opština, KFA, KAP ili privatna svojina)
  - 2.3 Okolno odobrenje od MSPP.
3. Projekti, potrebna dokumentacija i
4. Prijava se razmatra u skladu sa Zakonom o Rudnicima i Mineralima.

Šta mislite pod saglašnošću i da li može bez odobrenja dati bilo koja licenca ili dozvola?

Saglasnosti su pravni akti koji odobravaju zahteve podnosioca za dobijanje saglasnosti. NKRM prihvata ove saglasnosti i to prema opisima u saglasnosti. Treba razjasniti da bez odgovarajuće saglasnosti podnosilac prijave ne može dobiti licencu za korišćenje ili dozvolu za posebne aktivnosti. Treba pojasniti da NKRM ima pravo na diskreciono pravo, ali takva akcija se do sada nikada nije sprovela, tj. Poštovan je kriterijum da bez gore pomenute saglasnosti nisu dodeljene licence ili dozvole.

Opis prijave u skladu sa Zakonom o Rudnicima i Mineralima takođe je objašnjen iz predhodnog opisa. Opišite u nekoliko detalja neke osnovne elemente koje kompanija mora ispuniti?

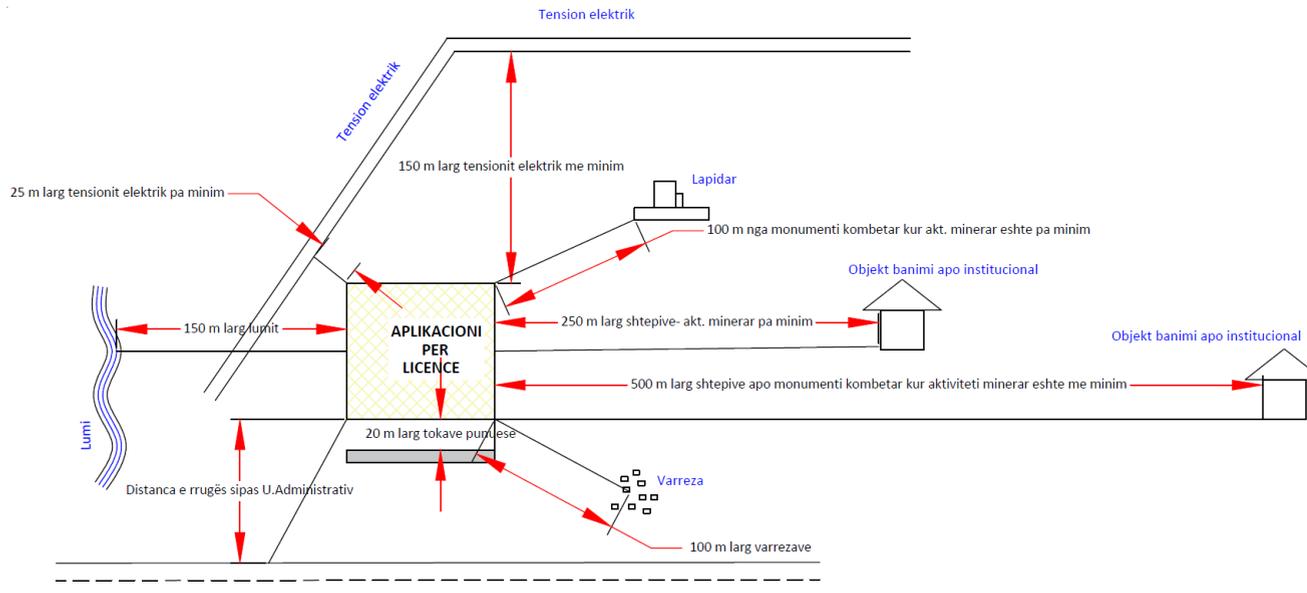
Razmatranje prijave u skladu sa Zakonom o Rudnicima i Mineralima prema:

1. Zakon o Rudnicima i Mineralima br. 03/L-163 i dopunjava svoj amandman Br.04/L-158.
2. Deo 1 ovog zakona član 3 određuje licence i dozvole po definiciji i člana 13 ograničene aktivnosti.

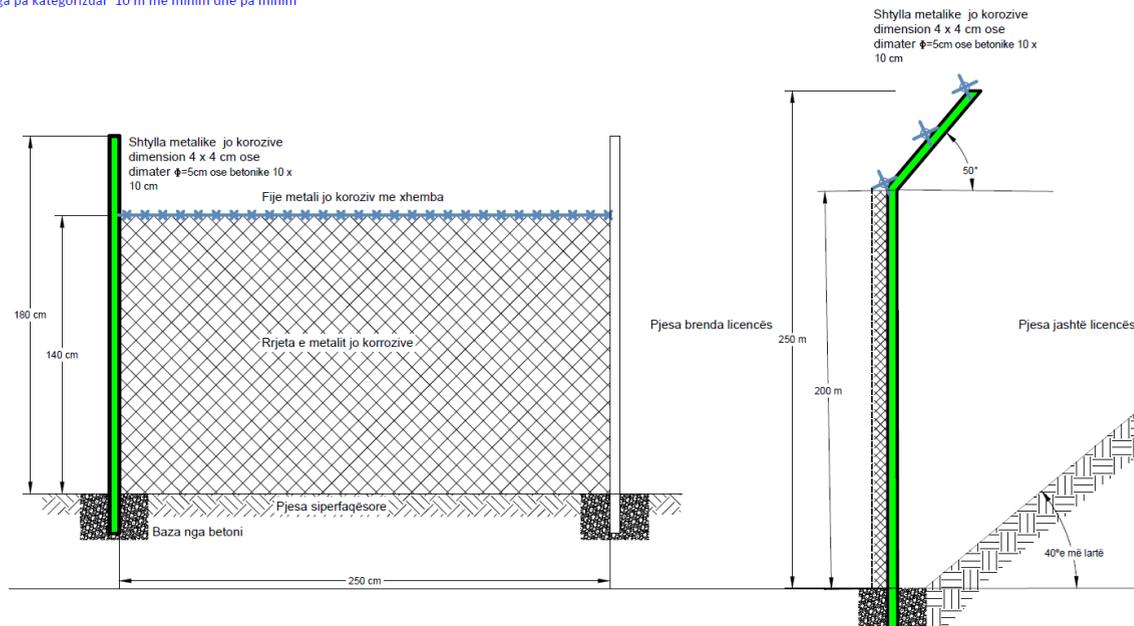
Šta se podrazumeva poštovanjem člana 13 "Ograničene aktivnosti"?

Znači sve udaljenosti koje su neophodne u vezi s aplikacijom. Detaljnije će se objasniti sa praktične šeme za svaki objekat ili okolinu infrastrukturu duž zahteva za licencu.

Skema. 1: Detaljno objašnjenje zahteva ya licencu korišćenja – Rastojenja određena Zakonom o Rudnicima i Mineralima

Rruga Autoudhe 100 m pa minim dhe 500 m me minim.
 Rruga Nacionale, lokale, vendbanimit dhe urbane 60 m pa minim dhe 500 m me minim
 Rruga lidhese 60 m me minim dhe pa minim
 Rruga pa kategorizuar 10 m me minim dhe pa minim

Da li je precizirano kako mora biti ograđena i kako upotrebiti sinjalizaciju jednog rudnika?

Administrativno Uputstvo za oblike ograde i signalizacije je draftiran i verujem da od oko treće sledeć godišnje polovine od gonine ovog dokumenta bice implementiran u potpunosti.

Gde možemo da nađemo ova administrativna uputstva ?

Na službenom listu, ali brže posetite veb lokacoju NKRM-le. <https://www.kosovo-mining.org/publikime/udhezime-administrative/>

Može li NKRM-le isključiti ova ograničenja iz člana 13 “Ograničene aktivnosti”?

NKRM-le može izuzeti ove restrikcije samo u skladu sa ZRM i oni mogu biti dozvoljeni prema stavu 2 ovog člana, navodeći da vlasnikovo odobrenje prema sporazumu ili saglasnosti za objekt ili infrastrukturu ili utvrđivanje odobrenja izdatog za odobrenje može da se koristi kao olakšavajući i odobreni kriterijum za isključenje takvih zabrana.

Da li ove aktivnosti obavljaju i pravna ili fizička lica bez dozvole ili licence?

Nažalost, postoje pravne i fizičke osobe koji ove aktivnost obavljaju nezakonito i u onim oblastima u kojima se njihova aktivnost vrši na površini i ssitepom iskopavanja kada je mineral inertan ili lomljiv da bi se izvadio iz topografije površinske kore ili ima taloga inertnih resursa poput peska i šljunka.

Kako se klasifikuju ove nezakonite operacije - ilegalne?

Da bi smo bolje objasnili klasifikaciju ilegalnih rudaerskih aktivnosti, predtasvićemo nekoliko primera sa opisom tih aktivnosti.

KLASIFIKACIJA NELEGALNOG RUDARSKOG POSLOVANJA - NKRM

Kako je miniranje ilegalno prema Zakonu o Rudnicima i Mineralima smatra nezakonitim?

Član 70

Nelegalna istraživanja, eksploatacije i posebne aktivnosti

1. Ako ovlašćeni inspektor ima dovoljno razloga da veruje da neko vrši istraživanje, eksploataciju ili posebne aktivnosti i da takvo lice nema NKRM Licencu ili Dozvolu, inspektor će odmah obavestiti Kosovsku Policiju koja odmah otprema najmanje dva policajca na lice mesta.
2. Po dolasku i uz pomoć policijskih službenika, inspektor mora da proveri identitet lica koja su uključena u ove aktivnosti i utvrdi da li takve odobe ili njihov poslodavac (ako imaju poslodavca), poseduju Licence ili Dozvole NKRM. as arritjes së zyrtarëve të policisë dhe me ndihmën e tyre, inspektor verifikon identitetin e personave të përfshirë në këto aktivitete dhe konstaton nëse këta persona ose punëdhënësi i tyre, (nëse kanë punëdhënëës), posedojnë Licencë ose Leje nga KPMM.
3. Ako nijedna od ovih osoba ili njihov poslodavac (ako ima poslodavca) ne poseduju Licencu ili Dozvolu od NKRM-le, policijski službenici će uhapsiti predmetna Lica kojima su kasnije podvrgnuti administrativne novčane kazne iz stava 2 iz člana 79 ovog zakona i krivične kazne iz Člana 80 ovog zakona. Uz to, inspektor oduzima sav radni alat i minerale koji su pronađeni na gradilištu.
4. Ako sve Osobe ili njihov poslodavac poseduju licencu ili dozvolu od NKRM, ali odgovarajuće eksploatacije ili istražne aktivnosti nisu odobrene tom Licencom ili Dozvolom, inspektor će odmah prijaviti NKRM-le takve neovlašćene aktivnosti i NKRM će nametnuti Vlasniku Licence ili Dozvole mere utvrđene u Članu 9 ovog Zakona.

Nakon pripreme terenskih izveštaja o ilegalnim aktivnostima, sprovođenje merenja i izveštaj iz Financijskog Odeljenja, tada Pravno Odeljenje priprema odluke o novčanoj kazni i šalje nadležnom krivičnom tužiocu.

Što se tiče licenci koje izdaje NKRM, ona je u skladu sa članom 9 ZRM u slučajevima kada se ne pridržava uslova licence ili izgubi bilo koji od uslova licence – obustava ili ukidaje licence ili dozvole za nesaglašavanje.

Nelegalne rudarske aktivnosti njihovo grupiranje:

1. Nelegalna istraživačka aktivnost.
2. Nelegalna aktivnost u upotrebi i
3. Nelegalna aktivnost u određenim aktivnostima

Pravni osnov i organizaciona struktura inspekcija u regionima?

Rudarski inspektorat raspoređuje odgovornosti u skladu sa direktivama koje je sastavio glavni rudarski inspektor.

Prema raspodeli odgovornosti i napretku inspeksijskog rada, rudarska inspekcija ima sledeće odgovornosti:

- Rudarski inspektor (rudar i geolog) po jedan inspektor u svakom regionu. Ukupno pet regiona.
- Rudarski inspektor za podzemne rudarske inspekcije.
- Inspektor površinskih kopova KEK, Fero-Nikal, Sharr-Cem.
- Inspektor rudnika za eksplozive.
- Inspektor rudnika mašinerije i elektrotehnike.
- U okviru ove strukture postoji i službenik za kontrolu kvaliteta.

Kako se identifikuju operateri tokom inspekcija da li imaju dozvole i licence?

Rudarska inspekcija kontroliše sve operatere koji posluju pod dozvolom i licencom. To radi integrisani sistem Geo - Data baze, sistem zasnovan na NKRM bazi podataka koji vodi evidenciju za svakog operatera u zavisnosti od njegovog statusa.

Šta se podrazumeva pod statusom operatera?

Svaki operator u Data-Bazi gore navedenom sadrži zapise o statusu i to znači:

- Operator ima samo zahtev za dozvolu i licencu i u procesu je razmatranja radi dobijanja dozvole ili licence.
- Operator ima aktivnu dozvolu i licencu i u fazi je svog rada i odredio je dozvolu i rok licence.
- Operator ima suspendirani status rudarskih aktivnosti u zavisnosti od svog zahteva ili bilo koje druge okolnosti, uključujući: Gubitak validnosti bilo kakve saglasnosti kao kriterijuma licence ili dozvole ili neizvršavanje operatera da ispuni obaveze koje ih nalaže NKRM.
- Operatoru je oduzeta licenca ili dozvola i nalazi se u završnoj fazi ili im je licenca ili dozvola ukinuta.
- Operator je identifikovan kao ilegalni operater bez dozvole i licence i beleži se koliko puta je obaljajo svoju ilegalnu aktivnost i u kojim lokacijama.

Kako NKRM postupa u skladu sa procedurama identifikujući ilegalnog operatera?

Ovo je gore objašnjeno u ovom objašnjenom poglavlju, odnosno prema ZRM (Zakon o Rudnicima i Mineralima) Član 70. Međutim, kako bi krivična prijava postala funkcionalnija i dokumentovanija, NKRM ima dokument nazvan "Kružnik" zbog čega svako odeljenje NKRM postaje odgovorno i dužno je da svoje izveštaje proceduralno priprema dok se ne završi krivična prijava tužiocu.

Kako funkcionise ovaj kružnik i kako se sprovode postupci krivičnog gonjenja za krivičnu prijavu?

Cirkular je dostupan NKRM-le i njime upravljuje sledeća odenja:

1. INSPEKTORAT-Izveštaj rudarskog inspektora – Izveštaj o nelegalnim rudarskim aktivnostima.
2. REGISTRACIJSKI URED- Elektronske i fizičke arhive.
3. GEODEZIA-Izveštaj iz odel. Geodezije.
4. FINACIJE-Izveštaj iz odel. za Financije.
5. PRAVNA KANCELARIJA –Odluka o novčanoj kazni i krivičnoj prijavi.
6. GEOLOGIJA-Izveštaj Geologije i GIS.
7. KOMISIJA ZA PREGLED PRIGOVORA .
8. ODBOR NKRM-le.

Prvi korak - Izveštaj Rudarskog Inspektora – Izveštaj o Ilegalnim Rudarskim Izveštajima.

- Rudarski Inspektor regiona ili drugi inspektori NKRM-le prvo identifikuje operatera napadnutog u rudarskoj aktivnosti u kojoj je mineral namenjen komercijalizaciji (t.j. operator profitira materialno od iskopane mase i smatra se "neoporeziranom") mineralnom masom
- Inspektor vodi osnovne napomene kako bi sasatavio izveštaj s terena. Osnovne napomene koje su potrebne za ispunjevanje terenskog izveštaja rudarskog inspektora treba da uključuju:
  - Podaci operatora,
  - Beleške u vezi sa lokacijom,
  - Beleške u vezi sa vrstom korišćenog materiala,
  - Beleške o mašini sa kojom radi,
  - Beleške sa koordinatama terena na kome je vršena iskopa,
  - Dodatne napomene po potrebi.

Inspektor, nakon što primi ove beleške , napadnutom operatoru izdaje dokument "Pravilnik o zabrani ilegalne aktivnosti"-.

- Inspektor nakon izdavanja ovog naloga sa beleškama Opreduzetim sa terena, a zatim na NKRM-le verifikuje područje u Geo-Databazi podataka za predmetno nalazište i sastavlja izveštaj pod nazivom "Izveštaj o ilegalnim rudarskim izveštajima" i ako postoji razlog za preporuku geodetskih merenja obavezuje odel. Geodezije za geodetska merenja.
- Ovde završava inspektorov izveštaj da bi se otvorio put drugim odeljenjima NKRM-le nastaviti sa kružnicom prema tački 2 .

Drugi korak – Izveštaj od K. za Registracije Elektronska arhiva i fizička

- Od strane titulara izveštaja podnesen za arhiviranje odmah kreira elektronsku fasciklu sa imenom kompanije ili fizičke osobe i čuva taj izveštaj kao skeniran i protokoliran. Inspektor skenira početni izveštaj da bi nastavio ostale izveštaje u skladu sa ovim kružnim objašnjenjem.

Treći korak – Izveštaj odel. Geodezija

- Iz izveštaja inspektorata ako dobija preporuku da se geodetski snimak obavi zajedno sa jednim od rudarskih inspektora koji je sastavio izveštaj. Merenje ne sme izvršiti kasnije od tri radna dana, osim u izuzetnim okolnostima može se odložiti ako odel. Geodezije ima i druge obaveze koje ne mogu da ispune ovaj rok. Takvih slučajeva odlaganja merenja je vrlo malo ili gotovo uopšte nema.
- Nakon merenja i upoređivanja zapremine pre iskopavanja i korišćenog prostora ovo odeljenje sastavlja izveštaj pod nazivom: "Izveštaj o proračunu zapremine", mere zapremine izvedena iz ovog područja (jame) na kome je naišao operator.
- Ovaj izveštaj se smešta u protokoll i skenira u mapu preko arhive u skladu sa objašnjenjem "drugi korak"
- Ovde završava izveštaj odel. Geodezija da otvori put drugim NKRM odeljenjima da razvrstavaju kružno od tačke četiri .

Četvrt korak - Izveštaj od Finacijskog Odeljenja

- Nakon sto je izvestaj obraden od strane od. Geodezije, kancelarija za registraciju prati u skladu sa sefom izvestaja stanje u izvestaju kod Finacijskog od. I zajedno sa podacima koje se odnose na vrstu resursa u kojoj kategoriji mineralnih resursa pripada tada naplacuje operatoru dve kazne, jedna u iznosu od 5,000 € a druga prema trostrukom iznosu rente za mineralni resurs mnozeci se sa izmerenom zapreminom.
- Odeljenje za financije iz izvestaja o protokolu u obliku tabela daje izvestaj o steti koja je naneta novcanoj vredosti.
- Ovde se završava izvestaj finacijskog odel. Kako bi se otvorio put drugim odeljenjima NKRM-le da proceduju cirkularprema tacki 5.

Peti korak – Odluka o novcanoj kazni i krivicnoj prijavi

- Pravni ured nakon primanja ovih beleški od finacijskog ode. od kancelarije za registraciju podrazumeva se da ispunjavaju zahteve cirkularne dokumentacije i sastavljaju dva dokumenta:

- Odluka u vezi sa kaznom, uključujući osnovne elemente iz izveštaja koji su objasnjeni u skladu sa cirkularom i
- Krivična prijava

- Ova dva dokumenta se arhiviraju, beleže i skeniraju u fasciklu u skladu sa objašnjenjem iz "drugog koraka"

- Pravni ured nakon primanja ovih beleski od Finacijskog od. Iz kancelarije za registraciju ispunila je uslove prema uslovima cirkulara i sastavlja dva dokumenta:
  - Odluka u vezi sa novcanom kaznom, uključujući osnovne elemente iz izvestaja koji su objasnjeni cirkularom i
  - Krivicna prijava
- Ova dva dokumenta se arhiviraju, beleze i skeniraju u folderu od arhiveprema objasnjenju od "drugi korak"

Sesti korak – Izvestaj o geologiji i GIS.

- Geologija, nakon prihvatanja odluke iz arhive, prema obrazlozenju "drugi korak" u Geo-Databazu unosi beleske i lokaciju na kojoj je doslo do ilegalne operacije.
- Ovde se zavesava identifikacija podataka operatera sa lokacijom i kolicinom i vrstom mineralnih sirovina .

Sedmi korak – Izvestaji KRZ

- Jednom kada kompanija prihvati odluku o novcanoj kazni, tece zakonski rok za pravo žalbe.
- Zalba se skenira i cuva u folderu od strane arhive u skladu sa objasnjenjem "drugi korak"
- Ako se kompanija zali na presudu, tada KRZ² (komisija za razmatranje žalbi) ispituje žalbu sa dokazima koje je podneo podnosilac žalbe i situaciju koju je stvorio cirkular i daje preporuke odboru NKRM-le.

Osmi korak - Odluke Odbora NKRM-le

- NKRM-le odbor analizira preporuke i ima pravo da odobri, vrati na pregled, odbaci preporuke KRZ.
- Nakon ove odluke nezadovoljna strana pravo o žalbi ima samo u Osnovnom Sudu, Odeljenje za administrativna pitanja.
- Odluka se skenira i cuva protokolirana i skenira u fasciklu sa arhive u skladu sa objašnjenjem „drugog koraka“.

Ako NKRM-le dobro regulira izricanje krivicne prijave, da li su mu onda izrecene mandatske i [rekrasjne kazne?

Zakon o Rudnicima i Mineralima je poseban zakon i postupci za kršenje ili zloupotrebu resursa su regulisani i kategorisani kao krivično delo, dok zakon ne predviđa prekršaje.

Pored prijava krivičnog dela krađe resursa, NKRM-le ima i administrativne i obavezne kaznene mere.

Pošto ovaj dokument predviđa samo zaštitu životne sredine onda će biti objašnjeno samo nekoliko članaka mandatski kazni, koje NKRM-le može da izrekne u slučajevima degradacije životne sredine od rudarskih aktivnosti licenciranim pravnim operaterima.

ADMINISTRATIVNE KAZNE.

- DA013 - Ako pravno lice nakon privremenog prestanka istraživanja ili eksploatacije, ne primenjuje odgovarajuće mere bezbednosti koje će isključiti mogućnost opasnosti za ljude, životinje i imovinu ..... Izricanje kazne u iznosu od 5,000 €
- DA014 - Ako pravno lice ne rehabilituje i ne obrađuje zemlju oštećenu istraživačkim, prerađivačkim i mineralnim ..... Izricanje kazne u iznosu od 10,000 €
- DA019 - Ako pravno lice ne sprovodi mere zaštite životne sredine..... Izricanje kazne u iznosu od 10 000 €

2

KRZ- Komisija za razmatranje žalbi koje su se sastojale od pet internih profesionalnih članova NKRM-le

NEZAKONITE AKTIVNOSTI U ISTRAZIVANJU – NKRM

Razumljivo je sve one aktivnosti koje obavljaju fizička ili pravna lica koja vrše istraživačke aktivnosti kao što su:

- a) Bez dozvole za istraživanje
- b) ako je istekla, zatvorena ili suspendovana licenca i
- c) Izvan područja licence koja je data u utvrđenim uslovima licence.

Takvi slučajevi sa ilegalnom istraživačkom aktivnošću nigde nisu identifikovani.

Specifičnost ovih istraživanja je u tome što postoje slučajevi kada su druge institucije (KFA) koje su u nekom obliku vlasnici parcela na kojima preduzeća žele da vrše istraživanje i koje od vlasnika ne dobiju odobrenje a postoji neslaganje da se bez pristanka vlasnika istraživanje ne može sprovesti. NKRM-le to ne reguliše zakonom jer su površine za dozvole za istraživanje velike i sa velikim brojem parcela koje vrše istraživanje i ovo istraživačko pitanje je regulisano između preduzetnika i vlasnika parcele na kojoj se istraživanje vrši.

Istraživačke aktivnosti ne mogu izazvati veliku degradaciju životne sredine samo u nekoliko manjih slučajeva, poput istraživanja kanala i koji imaju interes za metalni mineralni resurs, ti su slučajevi vrlo mali.

NEZAKONITE AKTIVNOSTI U KORISCENJU – NKRM

Ove aktivnosti su izraženije i odnose se na komercijalnu aktivnost resursa bez dozvole pravnih lica. Nelegalna eksploatacija se smatra u sledećim slučajevima:

Kada se sretne fizičko ili pravno lice koji ne predoči rudarskoj inspekciji licencu za eksploataciju.

Kada se vrši rudarska aktivnost iskopavanje-utovar-transport iskopane mase sa potrebom komercijalizacije (utvrđivanje i komercijalizacija iskopane mase)

Kada se ta iskopana masa prema tački (c) ne deponuje na lokaciji za koju ima saglasnost vlasnika kao za iskop i za punjenje iskopane mase ali nije poznata mesto deponije ili skladište ne izazivaju opasnost po okolinu u odnosu sa vlasnik deponovane količine.

Komercijalizacija minirane mase gde je potražnja za specijalnim miniranjem je novo određena za nešto drugo kao što su: otvaranje puteva, sanacija stanja stvaranja različitih nivoa i da takvu masu komercijalizuje (INKRM-le ne može da oporezuje takvu miniranu masu kao rudarska najamnina bez Licence br.)

ILEGALNE AKTIVNOSTI SA AMBIENTALNIM POSLEDICAMA DEGRADACIJE I PROUZROKOVANJE RIZIKA -NKRM

Posledice nelegalne eksploatacije uvek se manifestuju uzrokovanjem degradacije zivotne sredine i opasnosti po ljudi i zivotinje . Prema mineralnim sirovinama, razlikujemo i ilegalne aktivnosti kaos to su :

Izvori Inerta (pesak i sljunak)

- Uz reku imamo degradacije korita, unistavanje recnog katastra i preseljenje reke u podrucju gde imamo imovinsku stetiu i rizik od gubitka površinske vode usled ostecenja podnog sloja dna reke. (Figura18 foto 1,2,3,4)

Figura 18 Ilegalno koriscenje reka i ostecenje recnog katastra - NKRM

U ovim slucajevima, rudarski inspektor, utvrdivsi da ne postoji licenca, pokrece postupke za identifikaciju ilegalnog operatera i obradu slucaja prema predavljenom cirkularu.

- U obradnom zemljistu imamo stetu na nekretninama – obradnim zemljistima sa granice okolnih parcela kao rezultat erozije granice podrucja gde je drugi vlasnik izvrsio eksploataciju i ostecenje imovine. (Figura 19. Foto 1 i 2)

Figura 19 Steta na okolnim poljima usled eksploatacije peska na obradivoj zemlji

Steta na okolnim objektima, cak i ako operater ima dozvolu, ne sme da se napravi, vec se eksploatacija pored granice drugih parcela ili okolnih vlasnika moze izvrstiti samo kada kompanija koja ima dozvolu za eksploataciju minerala mora imati predhodni dogovor izmedu licenciranog operatera i vlasnika okolnog obradivog zemljista.

- Uzrokuje rizik iz re-kultivacije cestu bez kriterijuma za odlaganje opasnog otpada, pri cemu se tok podzemne vode moze inficirati kao posledica infiltracije vode spovrsine u kontaktu s otpadom kao rezultat mesanja ciste vode sa otpadom. (Figura 20)

Figura 20 Ri kultivimi-mbushja me bërllok i gropave te shfrytëzuara -kontaminimi i tokës me mbetje urbane - KPMM

Ovo je zabranjeno i ovu aktivnost treba odmah zaustavljati, treba izdati naalog za obustavu ove aktivnosti, podneti “krivicnu prijavul” i preduzece treba obavezno ocistiti, ponovi obradenu povrsinu od opasnih materija i zameniti je potrebnim materialom re-kultivacije.

- Uzrokovanje rizika od deponije- vodeni ribnjaci u kojima ljudi koji su navikli na svezinu tokom letnje sezone mogu biti ugrozeni, rizik za lovce tokom zimske sezone, kao rezultat toga sto ne otkriju da je takvo podrucje duboko. (Figura 21)

Figura 21 Stvaranje vodenih bazena kao rezultat eksploatacije peska-NKRM

Ove oblasti treba da zatvori operator koji je to prouzrokovao ili opštinski budet opštine u kojoj se ova situacija dogodila.

- Rizik od oštećenja poda sloja da obradive zemlje usled isušivanja područja oko područja gde se eksploatacija odvijala. (Figura 22. Foto 1 dhe 2)

Figura 22 Upotreba inercija u reci, ostecenja na donjem sloju recnog korita - NKRM.

Ti slucajevi bi trebali da budu podneti “krivicnu prijavu” i odmah treba obraditi slucaj zloupotrebe resursa i degradiciju zivotne ssredine.

Fosilni resursi (glina, kvarcni pesak, zemlja i slicno)

Za razliku od inercija, ovi izvori se ne nalaze u rekama kao prednost, ali imaju svoje nedostatke kaos to su:

- Na obradnom zemljistu tu imamo ostecenja na nekretninama – obradivim zemljistima od granice okolnih zemljista kao rezultat stvaranja stepenica, velika visine duz granice gde se u kasnijim fazama urusavamo zbog nedostatka stabilnosti nagiba stvorene bez kriterijuma. (Figura 23)
- Uzrokuje opasnost od rupa – vodenih jezera u kojima ljudi koji se koriste za svezinu tokom letnje sezone mogu biti ugrozeni, rizik za lovce tokom zimske sezone, kao rezultat toga sto ne otkriju da je takvo podrucje duboko. (Figura 24 fot. 1 i 2)

Figura 23 Stvaranje deponije i ostecenja na granici okolnih polja - NKRM

Figura 24 Vodena deponija od upotrebe gline i peska, degradirajući ribnjake i opasnost po ljudi - NKRM

- Visoki nivoi stvaranja etaza kao visina sa rizikom od pada sa visine i
- Ne vrsi se ponovna re-kultivacija kako bi se zatvorio eksploatirani prostor sa kojim erozija narušava topografsko stanje i stvara losu sliku zivotne sredine.((Figura od 19 do 24)

Umerno jake izvorna mesta (skriljac, kvarcni skriljac, serperntiniti, ugalj itd)

- U upotrebi na površini imamo ostecenja na imovini –obicno ih sadimo kao: grmlje sa granice grmlja kao rezultat stvaranja spenica, velike visine duz granice gde se u kasnijim fazama urusavamo zbog nedostatka stabilnosti nagiba bez kriterijuma. (Figura 25. Foto 1,2,3)

Figura 25 Eksploatacija uglja tamo gde se eksploatacija vrši bez kriterijuma, oštećuju životnu sredinu, izaziva opasnost i oštećuje svojstvo oko lokacije eksploatacije - NKRM

- U nekim slučajevima, zavisno od izvora, imamo i skladišta vode za rizik od poplave dece i životinja.
- Visok nivo stvaranja etaze kao rizična visina pada sa visine. (Figura 25,26)

Figura 26 Eksploatacija bez kriterijuma, stvaranje visine skala i nedostaka ponovne kultivacije - NKRM

Takvi slučajevi bi trebali da budu podneti "krivicnu prijavu i situaciju treba popraviti na opstinskom nivou gde je doslo do degradacije i prouzrokovanja rizika.

Jaka lezista (rastvoreni tetonik krecnjak, krecni krecnjak, hazburgiti, svez serpentinit, urusen dunit, sericitna taloga itd)

- Karakteristicno je da su ovi izvori, dubina njihove eksploatacije, za razliku od gore navedenih izvora, plitka i mi se bavimo samo ostecenjem povrrsinske kore koja moze nastetiti flori i zivotnoj sredini.
- Pojavljivanje plitkih dubina i ostecenje slike povrrsine okoline. (Figura 27. Foto 1,2,3 i Figura 28.)

Figura 27. Ilegalni operater nije uspeo da iskoristi dubinski i uspeo je samo da iskoristi sloj koji dozvoljavaju masine. Degradacija ambijenta i degradacija zivotne sredine - NKRM

Figura 28 Ekoloska šteta i ugrozavanje kao neselektivna upotreba – NKRM

NEZAKONITA AKTIVNOST U POSEBNIM AKTIVNOSTIMA - NKRM

Posebne aktivnosti podrazumeva ovo:

- Separaciju (Separacije)
- Obrada (Betonska i Asfaltna Baza) i
- Obogacivanje (Flotacije)

SEPERACIJA

Nelegalna separacija je svaka imovina koja svoju delatnost obavlja bez dozvole i koja je mehanizaciju stavila u aktivno radno stanje.

Uzrokovanje opasnosti:

- Primanje mineralnih resursa u preradi od strane ilegalnih operatera ili potice od samog operatera sto ima indirektni uticaj na eksploatacione aktivnosti. (Figura 29 Foto 1 i foto 2)

Figura 29 Aktivnost ilegalne separacije i uzimanje resursa (peska) na ilegalan nacin - NKRM

- Uzrokuje zagađenje okoline prasinom, bukom i blizinom njihove izgradnje u blizini nekontrolisanih stambenih kuća i tehnicki ne prihvatljivih postrojenja.

Takvi slucajevi bi trebalo da se procesiraju u skladu sa okruzenjem jer operateri nisu snabdevani pred licenciranom dokumentacijom uz okolisnu i opstinsku saglasnost.

OBRADA (BETONSKA I ASFALTNA BAZA)

Nelegalna obrada podrazumeva svako sredstvo koje svoju delatnost obavlja bez odobrenja i koje je stavilo masinu u aktivno radno stanje.

Uzrokovanje opasnosti:

- Primanje mineralnih sirovina u preradi od strane ne legalnih operatera, i posebna aktivnosti separacije ili poreklo od samog operatora koji ima uticaj na aktivnosti koriscenja. (Figura 30 Foto 1 i 2)

Figura 30 Ilegalna aktivnost betonske osnove i eksploatacija obradenog od separacija - NKRM

- Uzrokovanje zagađenja okoline prasinom, buka i blizina njihove izgradnje u blizini nekontrolisanih stambenih kuća i tehnički ne prihvatljivih postrojenja

Takvi slučajevi bi trebalo da se procesiraju u skladu sa okruženjem, jer operateri nisu snabdeveni sa pred licenciranom dokumentacijom uz okolisnu i opstinsku saglasnost.

OBOGACIVANJE (FLOTACIJE I OBOGACIVANJE UGLJA)-NKRM

Ova pojava ne postoji, jer se obogacivanje pored skupog koriscenja koristi i kao postrojenja koja obogacuju rudu sadrzajem metala i uglja gde se rudarska aktivnost obicno obavlja rudarstvom i ima velike troskove vadenja i da je uglj nekomercialni mineral na trzistu. Prema ZRM isklucivo fabrika Susenja u Obilic.

MSPP

PRAVNA OSNOVA - MSPP

Legislativa na snazi

- Zakon br. 04/I-175, za Inspektorat Sredine, Voda, Prirode, Prostornog planiranja i Izgradnje,
- Zakon br. 03/L-025, za Zastitu Sredine,
- Zakon br. 03/I-214, O Proceni Uticaja na sredinu
- Zakon br. 03/L-015 o Strateskoj Proceni Sredine,
- Zakon br. 02/L-102 o Zastiti od Buke,
- Zakon br. 03/L-160 o Zastiti Vazduha,
- Zakon br. 03/L-043 za Integrisano Spreccavanje i Kontrolu Zagadenja,
- Zakon br. 04/I-197 za Hemikalije,
- Zakon br. 04/L-147 o Vodama na Kosovu ,
- Zakon br. 03/L-233 o Zastiti Prirode,
- Zakon br. 04/L-174 o Prostornom Planiranju,
- Zakon br. 04/L-110 o Izgradnji,

Pored primarnog zakonodavstva na Kosovu, sekundarno zakonodavstvo u oblasti zakona o zivotnoj sredini se obicno izdaje sa jasnim ovlascenjem zakonskim odredbama za sprovođenje odredaba zakona. Podzakonsko zakonodavstvo se sastoji od:

- Administrativno Uputstvo – su podzakonski akti koji regulisu pitanja vezana za
- Ogranчени obim delovanja, (potoji preko 70 Administrativnih Uputstva).
- odluke – koji donosi nadležni organ i u okviru ovlasčenja
- podaci navedeni u zakonu koji odlucuje o imenovanju, predlozima ili razrjesenju, kao i o drugim administrativnim stvarima za koje je potrebna odluka nadležnog organa, (postoji i preko 30 odluka)
- propisi – izdaju se na osnovu ovlasčenja koja su data zakonom i u skladu sa tim
- sa svrhom i ciljevima relevantnog zakona, kao i sa ciljem regulisanja pitanja sa kojima se zakon detaljno bavi ;

ZAKLJUCCI, LICENCE ILI DOZVOLE-MSPP

Odeljenje za Zastitu Zivotne Sredine i vode u MSPP upravlja svega treideset i osam (38) dozvola na sledeci nacin, ali mi cemo predstaviti samo one koje su neophodne:

Br.	Odeljenje za Zastitu Zivotne Sredine i Voda
DMMU-13	Saglasnost za upravljanje mineralnim resursima u kamenitim podrucjima Clan 51 ZRM br.03/L-233, Predlaze se uklanjanje
DMMU-18	Dozvola za istrazivanje mineralnih lezista, fosila i slojeva Clan 111 ZRM br.03/L-233
DMMU-19	Dozvola za izvoz minerala, sslojeva ili fosila Clan 111 ZRM br.03/L-233
DMMU-20	Dozvola za intervencije i radove u strogom rezervatu, posebnom prostoru, nacionalnom parku, parku prirode i spomeniku prirode Clan 34ZRM br.03/L-233
DMMU-26	Licenciranje fizickih lica koje izraduju izvestaje o proceni uticaja na zivotnu sredinu (Predlaze se uklanjanje sa amandmanom na izmene i dopune zakona VNM)
DMMU-27	Licenciranje pravnih lica koja izraduju izvestaje o proceni uticaja na zivotnu sredinu (Predlaze se izmena i dopuna zakona VNM)
DMMU-36	Integrirana Dozvola za Zivotnu Sredinu
DMMU-37	Saglasnost za Zastitu Zivotne Sredine
DMMU-38	Dozvola za Zastitu Zivotne Sredine
ARPL-MMPH	Vodena dozvola za upotrebu i ispuštanje vode

Rok za vraćanje ugovora na vecinu Dozvola, Odobrenja i Licenciranja izdatih od OZSV, zasniva se na zakonodavstvu na snazi za opsti administrativni postupak, ako posebnim zakonom nije drugacije odredeno.

1. Na osnovu Zakona br. 03/L-214, o proceni uticaja na zivotnu sredinu, Odeljenje za Zastitu Zivotne Sredine i Vode (OZSV) pri Ministarstvu Zivotne Sredine i Prostornog Planiranja (MSPP) izdaje saglasnost za zivotnu sredinu. Rok Ekoloske Saglasnosti je trajan ako aktivnost operatera zapocne pre perioda od dve godine, a u suprotnom prestaje vazenje ekoloskih pritisaka: za te aktivnosti se izdaje saglasnost za Zivotnu sredinu koje samo po sebi ukljucuju preko 100 aktivnosti :

- Proizvodnja i obrada metala,
- Mineralna Industrija,
- Ekstraktivna Industrija,
- Hemijska Industrija,
- Energetska Industria,
- Saobracajnu infrastrukturu,

- Prehrambena Industrija,
- Otpad i preciscavanje otpadnih voda,
- Projekti za skladistenje, transport i snabdevanje vodom,

Odluka o saglasnosti za Zivotnu Sredinu u svom obliku sadrzi sledece podatke:

1. Datum Objavljivanja,
2. Referentni broj,
3. Ime, aktivnost i lokacija operatera,
4. Ime i potpis Generalnog Sekretara, kao i pecat MSPP,
5. Naziv dokumenta.

Odluka o Saglasnosti za Zivotnu Sredinu vazi nakon potpisivanja i pecata.

EKOLOSKA ODOBRENJA

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria – Vlada - Government

*Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit
Hapësinor
Ministarstvo Sredine i Prostornog
Planiranja
Ministry of Environment and Spatial
Planning*

DATË/A:	XXXXXX
REFERENC-Ë:	XXXXXX/DMM
PËR/ZA/TO:	XXXXXXXXXXXX
CC:	
PËRMES/PREKO/THROUGH:	
NGA/OD/FROM:	XXXXXXXXXXXX
TEMA/SUBJEKAT/SUBJECT:	XXXXXXXXXX

Zyra e Sekretarit të Përgjithshëm / Kancelarija

Datum izdavanja
saglasnosti sredine

Br. Reference

Ime kompanije

Odelenje MSPP

Naslov saglasnosti

Clan 15

Sadržaj Izvestaja VNM-së.

1. Izvestaj VNM sadrzi:
  - 1.1. opis projekta, ukljucujuci narocito:
    - 1.1.1. Opis fizickih karakteristika projekta u çelini i uslova koriscenja zemljistatokom faze izgradnje i rada;
    - 1.1.2. Opis glavnih karakteristika proizvodnog procesa; 1.1.3. priblizna procena, u skladu sa vrstom i kolicinom otpada i emisijama – zaganjenje voda, vazduha, tlo, buka, vibracije, svetlost, toplota jonizuje i nejonizuje zracenje, itd.- koji rezultuju od projekta predlozeni projekti.
  - 1.2. predstavljanje glavnih alternativa koje je identifikovao podnosilac prijave i navod glavne razloge za reseavanje jedne od njih, uzimajuci u obzir uticaje na zivotnu sredinu;
  - 1.3. Opis aspekta zivotne sredine za koje postoji mogucnost znacajnih negativnih uticaja predloznog projekta, ukljucujuci pre svega stanovnistvo, floru i faunu, zemljiste i vodu, vazduh, klimatske faktorë, materialne vrednosti ukljucujuci kulturno i arhitektonsko naslede i arheoloski, pejzanski i meduodnosni odnosi izmedu gore navedenih faktora;
  - 1.4. opis mogucih znacajnih uticaja predlozenog projekta na zivotnu srednu kaos to su direktni uticaji i bilo kakvi indirektni, sekundarni , kumulativni, kratkorocni, srednjorocni i dugorocni uticaji, stalni i privremeni, pozitivni i negativni, koji su posledica:
    - 1.4.1. implementacija projektaeksploatacija prirodnih resursa
    - 1.4.2. eksploatacija prirodnih resursa;
    - 1.4.3. emisije zagadivaca, stvaranje drugih pitanja i uklanjanje otpada;
    - 1.4.4. opis podnosioca prijave prediktivnih metoda koje se koriste za procenu uticaja na zivotnu sredinu. Ovi uticajui treba da ukljucuhu one koji nastaju tokom izgradnjeili izvrsenja projekta, kao i one koji nastaju iz postojanja ili rada projekta nakon sto je završen.
  - 1.5. opis nacina, na koji nacin projekat predlozen geoloskim talozenjem CO2 u deponijama moze uticati u zonama deponija
  - 1.6. opisivanje predvidenih mera za sprecavanje, smanjenje, i dge je to moguće, elimisanje bilo kog znacajnog uticaja na zivotnu sredinu;
  - 1.7. Netehnicki rezime gore opisanih informacija;
  - 1.8. imajte na umu bilo koje poteskoce-tehnicke nedostatke ili nedostatak znanja, sa kojima se aplikant susrece prilikom sastavljanja potrebnih informacija.

Opomena:

Ovaj sadržaj je isti za sve ucesnike u vezbama opstih aktivnosti.

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria – Vlada - Government

Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor
Ministarstvo Sredine i Prostornog Planiranja
Ministry of Environment and Spatial Planning

DATUM:	15.02.2019
REFERENCIJA:	Broj Protokola/OZSV
PËR/ZA/TO:	Ime operatera i lokacija
CC:	
PËRMES/PREKO/THROUGH:	
NGA/OD/FROM:	Opsti Sekretar MSPP
TEMA/SUBJEKAT/SUBJECT:	Odluka

Kancelarija Opsteg Sekretara / Kancelarija Permanentnog Sekretara / Office of the General Secretary

Ministarstvo Zivotne Sredine i Prostornog Planiranja, pregledalo je Izvestaj o Proceni Uticaja na Zivotnu Sredinu koje je vase preduzece poslao na zahtev br.prot.: Broj protokola/OZSV i nakon pregledavanja odlucila je kao na prilozenom ugovoru ovim popratnim listom.

1. Odluka o Saglasnosti za Zivotnu Sredinu za betonsku osnovu u Malisevu.
2. Aneks: Obaveze koje proizulaze iz Zakona o Zastiti Zivotne Sredine Br. 03/L-025 (clan 31. tacka 1, 2. I clan 35).

Me respekt,

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria – Vlada - Government

Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor
Ministarstvo Sredine i Prostornog Planiranja
Ministry of Environment and Spatial Planning

Zyra e Sekretarit të Përgjithshëm / Kancelarija Permanentni Sekretara / Office of the General Secretary

---

Na osnovu clana 29. stav 1, Zakona o Zastitit Zivotne Sredine Br.03/L-025, clana 22 i clana 25 Zakona o Procenu Uticaja na Zivotnu Sredinun Br. 03/L-214 i clana 44. **LPA** (Br.05/L-031), Ministarstvo Sredine i Prostornog Planiranja, donosi ovu:

ODLUKA

ODOBREN je zahtev kompanije "Ime Operatera D,o,o, Lokacija, za Saglasnost za Zivotnu sredinu za aktivnost i lokaciju operatera.

Obrazloenje

Ministarstvo Zivotne Sredine i Prostornog Planiranja (MSPP) pregledalo je zahtev, Izvestaj **VNM-së**, dokumentaciju i saglasnost opstine kompanije "IME OPERATERA" D.o.o. Lokacija, za Saglasnost za Zivotnu Sredinu za betonsku osnovu na Lokaciji, deo katastarske parcele br. P-72310047-01376-1, broj predmeta 2206-3018, Lokacija katastarske zone. U skladu sa Zakonom Br. 03/L-214 za **VNM**, clan 20, odrzana je javna rasprava, i ovom prilikom, Ministarstvo Zivotne Sredine i Prostornog Planiranja daje saglasnost za Zivotnu Sredinu, za betonsku osnovu, pod sledecim uslovima:

- Da se radi betonacija i izolacija platoa gde se nalazi oprema za proizvodnju betona, kao i sve funkcionalne povrshine;
- Uspostaviti sistem za obradu industrijskih i atmosferskih voda koji se stvaraju u operativnim oblastima tokom padavina (sedimenti i separatori za odvajanje derivata i ulja iz vode), pre njihovog ispustanja;
- Da se radi betonisanje i izolacija platoa skladista gde se skladistuju snage ulja i derivata, kao i otpad od nusproizvoda koji se stvaraju tokom procesa proizvodnje i pranja auto - mesalica;
- Da se radi stalno pracenje filtera za prasinu, osteceni zamenjuju;
- Da se hermeticki zatvaraju cevi i kanali za prenos cimenta, izoliraju sve tacke za stvaranje prasine

- Pracenje emisije prasine i vode u okolis.
- Da se radi monitorisanje emisija za prasinu i voda u okolis;
- Izvesene laboratorijske rezultate prijaviti Ministarstvu sredine i Prostornog Planiranja, na osnovu sporazuma;
- Uspostaviti odgovarajucu opremu za odlaganje cvrstog i tecnog otpada;
- Niveliranje, ozelenjavanje terena i uredenje terenske ograde u blizini betonske osnove;
- Napravite plan za rehabilitacione mere u slucaju zaganjenja i stete po zivotnu sredinu tokom sprovođenja projekta kao i nakon njegovog završavanja.

Podnosilac osim gore navedenih uslova da se pridržava preporukama i uslovima propisanih u izveštaju VNM-së.

Ako gornji uslovi nisu ispunjeni, saglasnost ce se opzvati .

Operator je Zakonom obavezan da podnese zahtev za izdavanje Dozvole za Zivotnu Sredinu

Ovo saglasnost za Zastitu Zivotne Sredine vazi dve godine u skladu sa clanom 25 Zakona o VNM Br. 03/L-214.

Ova odluka stupa na snagu danom donosenja.

Pravni Savet: Protiv ove odluke ne zadovoljna stranka moze da inicuje administrativni konflikt sa tuzbom pred Osnovnim Sudom u Pristini u roku od 30 dana od dana prijema Istog.

Ministarstvo Sredine i Prostornog Planiranja
 Br.: Broj Protokola xx /xx datum: xx.xx.20xx
 Pristina

Da bude poslato:

1. Podnosiocu zahteva
2. Komisiji za VNM
3. Inspektoratu
4. Kabinet Ministra
5. Arhiva MSPP

Generalni Sekretar

2. DODATAK: Obaveze koje proizulaze iz Zakona o Zastiti Zivotne Sredine Br.03/L-025 za dalju proceduru, (clan 31. Tacka 1, 2. I Clan 35).

EKOLOSKE DOZVOLE

Clan 31. Ekoloska Dozvola

1. Pustanje u rad izradenog objekta ili objekta i opreme koji su bili predmet procene uticaja na Zivotnu Sredinu, ne moze zapoceti aktivnost bez dobijanja okolisne dozvole.
2. Okolna dozvola izdaje se na period od pet godina, u skladu sa postupkom utvrdenim za tehnicki prijem objekta ili nakon zavrsetka probnog rada do sest meseci, ali jos pre pustanja na rad.

Za gore navedene aktivnosti, zasnovan na zakonu br. 03/L-025, o Zastiti Sredine i Administrativnog Uputstva br. 07/2017, za Ekolosku Dozvolu, za sve aktivnosti za koje se izdaje saglasnost za zivotnu sredinu, izdaje se i ekoloska dozvola. Ekoloska Dozvola izdaje se u skladu sa postupkom određenim za tehnicki prijem objekta i opreme ili po zavrsetku probnog radado sest meseci, ali pre pustanja u rad. Rok izdavanja Ekoloske Dozvole je 5 godina. Sledi nacrt Odluke o Zivotnoj Sredini.

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria – Vlada - Government

Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor
Ministarstvo Sredine i Prostornog Planiranja
Ministry of Environment and Spatial Planning

Zyra e Sekretarit të Përgjithshëm / Kancelarija Permanentni Sekretara / Office of the General Secretary

DATE/A:	xx.xx.20xx
REFERENC-Ë:	xx/xxxx/xx/DMMU
PËR/ZA/TO:	“IME OPERATORA ” d.O.O. Lokacija Delatnost, Eksploatacija, drobljenje i drobljenje krecnjaka na Lokaciji.
CC:	
PËRMES/PREKO/THROUGH:	
NGA/OD/FROM:	Permanentni Sekretar MSPP
TEMA/SUBJEKAT/SUBJECT:	Odluka o Ekoloskoj Dozvoli

-Ministarstvo Zivotne Sredine i Prostornog planiranja razmotrilo je zahtev da se dobija Ekoloska Dozvola kompanije IME OPERATORA” d.O.O. Lokacija br. prot. xx/xxxx/xxx/DMMU, od: xx.xx.20xx.

MSPP nakon pregleda gore pomenutog zahteva, niza sastanaka i poseta na terenu, donosi odluku koja je u prilogu ovog popratnog pisma, zajedno sa Aneksom:

1. Odluka o Okolisnoj Dozvoli za preduzece “IME OPERATORA ” d.O.O. Lokacija, za delatnosti: eksploatacija, drobljenje i separacija krecnjaka u lokaciji.
2. Dodatak: Obaveze koje proizulaze iz Zakona o Zastiti Sredine Br. 03/L-025 i Administrativnog Uputstva za Okolisnu Dozvolu Br.07/2017.

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria – Vlada - Government

Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor
Ministarstvo Sredine i Prostornog Planiranja
Ministry of Environment and Spatial Planning

Zyra e Sekretarit të Përgjithshëm / Kancelarij Generalnog Sekretara / Office of the General Secretary

---

Na osnovu Clana 31, Zakona o Zastiti Sredine Br. 03/L-025 i Administrativnog Uputstva za okolisnu Dozvolu br. 07/2017, Ministarstvo Sredine i Prostornog Planiranja, donosi ovu:

O D L U K A M

Okolisna Dozvola

Kompanija “Xxx D.o.o. lokacija-opstina, za delatnosti: eksploatacija, drobljenje i separacija krecnjaka u Lokaciji -Opstina.

O b r a z l o z e n j e

Nakon pregleda zahteva za izdavanje Dozvole za životnu sredinu, terenskog obilaska i pregleda dodatnih informacija za kompaniju „NAZIV OPERATORA“ D.o.o. Lokacija, za aktivnosti: eksploatacija, drobljenje i sečenje krecnjaka, u katastarskim parcelama: br. xxx, katastarska zona Lokacija, Ministarstvo životne sredine i Prostornog Planiranja, procenjuje da operator ispunjava tehničke i okolinske uslove i donosi Odluku o izdavanju Ekološke Dozvole.

Operator je dužan da:

- Da neprestano nadgledate opremu, odnosno da biste ispunili tehničke zahteve, granične vrednosti kvaliteta vazduha treba da budu na dozvoljenom nivou;
- Izveštavaju rezultate za praćenje kvaliteta vazduha u skladu sa dinamikom definisanom zakonodavstvom koje treba podneti MSPP;

- Ako će tokom operacije doći do bilo kakvih tehničkih oštećenja koja mogu imati uticaja na životnu sredinu i zdravlje stanovništva, o tome obavestiti MSPP;
- Sistem za prskanje (sa vodom) da bude funkcionalan;
- Ograduje(thurje) i održava parcele na kojoj se koristi krečnjak;
- Pridržavajte se uslova upotrebe krečnjaka, kako je opisano u prijavi;
- Za sistem upravljanja zaštitom životne sredine ima osobu inženjerskog profila koja je odgovorna za životnu sredinu;
- Po završetku aktivnosti, operator je dužan vratiti lokaciju u svoje prethodno stanje.

Ova Ekološka Dozvola izdaje se na period od 5 (pet) godina, u skladu sa članom 31. stav 2. Zakona o Zaštiti životne Sredine br. 03 / L-25 i Administrativno Uputstvo za Okolišnu Dozvolu br. 07/2017.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

Pravni savet: Protiv ove odluke nezadovoljna stranka može pokrenuti upravni spor tužbom, u Osnovnom Sudu u roku od 30 dana, od dana prijema ove odluke.

Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja

Broj: 19/2135 / ZSP / xxxx / 19 datum: xx.xx.20xx.

Priština

Da bude poslato:

1. Podnosioci zahteva
2. Opština
- 3 DMMU od
4. Inspekcija
5. Kabinet Ministra
6. Arhiva MSPP

Generalni Sekretar

INTEGRISANE OKOLIŠNE DOZVOLE

MSPP na osnovu zakona br. 03 / L-043 o Integrisanom Sprečavanju i Kontrolu Zagađenja takođe izdaje Integrisanu Dozvolu za životnu Sredinu. IDZS važi deset (10) godina. U nastavku imate nacrt IDZS.

IDZS se izdaje u skladu sa Aneksom I, zakona 03 / L-043, za IDZS i za sledeće aktivnosti:

1. Energetske industrije,
2. Proizvodnja i obrada metala,
3. Rudarska industrija,
4. Hemijska industrija,
5. Upravljanje otpadom,
6. Rudarske aktivnosti
7. Podzemno vađenje mineralnih sirovina sa kapacitetom vađenja veće od sto hiljada (100.000) tona godišnje.
8. Površinsko vađenje mineralnih sirovina na lokaciji većoj od dvadeset i pet (25) hektara, i
9. Ostale aktivnosti

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria – Vlada - Government
Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor
Ministarstvo Sredine i Prostornog Planiranja
Ministry of Environment and Spatial Planning

Zyra e Sekretarit të Përhershëm / Kancelaria Stalno Sekretara / Office of the Permanent Secretary

DATË/A:/DATA	
REFERENC-Ë:/REFERENC	
PËR/ZA/TO:	"NAZIV OPERATORA", Lokacija
CC:	
PËRMES/PREKO/THROUGH:	
NGA/OD/FROM:	G. Xxxxx Xxxxx, Generalni sekretar MSPP-a
TEMA/SUBJEKAT/SUBJECT:	Odluka o Integrisanoj Dozvoli Zaštite životne Sredine

Poštovani,

Ministarstvo životne Sredine i Prostornog Planiranja, razmotrilo je zahtev za Integrisanu Dozvolu za životnu Sredinu operatera „NAZIV OPERATORA“, Lokacija sa Br. protokola. Komisija je, nakon što je održala niz sastanaka sa predstavnicima „NAZIVA OPERATORA“, Lokacija i nakon održavanja Javne Rasprave odlučila kao u odluci priloženoj uz ovo propratno pismo.

1. Odluka o davanju Integrisane Dozvole za životnu Sredinu „NAZIV OPERATORA“, Lokacija.

S poštovanjem,

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria – Vlada - Government
Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor
Ministarstvo Sredine i Prostornog Planiranja
Ministry of Environment and Spatial Planning

Zyra e Sekretarit të Përhershëm / Kancelarija Stalnoq Sekretara / Office of the Permanent Secretary

---

INTEGRISANA DOZVOLA ZA ŽIVOTNU SREDINU

Dozvola broj 2A.

Ministarstvo Životne Sredine i Prostornog Planiranja, na osnovu člana 30. Zakona o Zaštiti Životne Sredine Br. 03 / L-025, Zakona o Prevenciji i Integrisanoj Kontrolji Zagađenja, br. 03 / L-043, kao i Administrativno Uputstvo Br. 03/2011 o Obrascu, Sadržaju i Načinu Popunjavanja Prijave za Integrisanu Dozvolu za Zaštitu Životne Sredine i na zahtev operatera “NAZIV OPERATORA”, lokacija, donosi ovu:

ODLUKU

Na izdavanje Integrisane Dozvole za Životnu Sredinu

Operator: "NAZIV OPERATORA", Lokacija

Adresa: “xx xx” br. xx, poštanski broj.

Gradski poštanski broj: xx-xx

Država: Republika Kosovo

Registracijski broj kompanije: xxxxxx

Katastarska zona: lokacija

Broj katastarske zone: xxxxxxxx

Broj sertifikata: UL-xxxxxxx-xxxxx

Za rad postrojenja (Impjanti)na: Lokacija

Puni naziv postrojenja(Impjanti): "NAZIV OPERATORA", Lokacija

Aplikacija operatera "NAZIV OPERATORA", Lokacija predata na datum u Ministarstvu Životne Sredine i Prostornog Planiranja, u skladu je sa odredbama Zakona o Sprečavanju i Integrisanoj Kontrolji Zagađenja Br.03 / L-043. i Administrativnom Uputstvu Br.03 / 2011 o Obrascu, Sadržaju i Načinu Ispunjavanja Prijave za Integrisane Dozvolu.

Operator u aplikaciji dostavio je svu potrebnu dokumentaciju prema zakonu o Prevenciji i Integrisanoj Kontrolji Zagađenja.

Operator je dostavio listu o saglasnost: Saglasnost za Životnu Sredinu za lokaciju deponije "NAZIV OPERATORA", Lokacija i Aktivnost. Sve informacije predstavljene u ovoj prijavi, podnosilac izjavljuje, istinite, tačne, potpune i dostupne javnosti, kao i dokaze o uplati administrativnog poreza.

Komisija je pregledala prijavu održala niz sastanaka sa predstavnicima „NAZIVA OPERATORA“, Lokaciju i aktivnost

Nakon pripreme prvog nacrt, održana je javna rasprava o datumom

U skladu sa gornjim podacima Komisija smatra da je operator "NAZIV OPERATORA", Lokacija, ispunio sve uslove za dobijanje **Integrisane Dozvole za Životnu Sredinu.**

Br.: / /KGS/ / datum:.

Pristina

Da bude poslato:

1. Operator
2. Komisija za IDZS / OZSV
3. Inspekciji
4. Ministarskom Kabinetu
5. Arhiva MSPP

Permanentni Sekretar

LICENCA ZA UPRAVU SA SVIM VRSTAMA OTPADA

Na osnovu Zakona o Otpadu Br. 04/L-060, kao i odredbe Administrativnog Uputstva o Licenciranju za Upravljanje Otpadom Br.9/2014, OZSV-MSPP, takode izdaju LICENCU za upravljanje SVIM vrstama otpada Otpad koju sastavlja odbor. Rok Licence je 5 godina.

Operator koji treba da primenjuje za e aplikoj për LMK

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria -Vlada-Government

Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor
Ministarstvo Sredine i Prostornong Planiranja
Ministry of Environment And Spatial Planning
Departamenti për Mbrotjen e Mjedisit dhe Ujërave
Department of Environment Protection and Waters
Departament za Zaštitu Sredine i Voda

LISTË DISTRIBUIMI/ CIRKULARNO PISMO/ ROUTING SLIP

REFERENCË:		Zahtev br. protokoa xx/xxx/x-xxx-OZSV, datum xx.xx.20xx			
PËR/ZA/TO:		Permanentni Sekretar MSPP			
CC:					
PËRMES/PREKO/THROUGH:		xxxt xxx, direktor OZSV			
NGA/OD/FROM:		Xx Xxx, predsednik Odbora			
TEMA/SUBJEKAT/SUBJECT:		Odluka Odbora za Licenciranje upravljanja otpadom za preduzece : "NAZIV KOMPANIJE" Lokacija.			
Nr. i zyrës:	1517	Lokacioni:	Zgrada Vlade – Bifsa	Data:	xx.xx.20x
Br. kancelarije:		Kucni:	Rilindja XV Sprat	Datum:	x
Room No.:		Extension:		Date:	
Për AKTIVITET/ZA AKTIVNOST/for action					☒
Për MIRATIM/ZA USVAJANJE/for approval					☒
Për NËNSHKRIM/ZA POTPIS/for signature					☒
Për KOMENTE/ZA KOMENTARE/for comments					☐
A MUND TË DISKUTOJMË/DALI MOZEMO RASPRAVLJATI/may ëe discuss					☐
VËMENDJA JUAJ/VASA PAZNJA/your attention					☐
SIPAS DISKUTIMIT/KAKOJE RASPRAVLJENO/as discussed					☐
SIÇ ËSHTË KËRKUAR/KAKO JE ZATRAZENO/as requested					☒
SHËNIM DHE PËRGJIGJE/BELESKA I ODGOVOR/NOTE AND RETURN					☐
PËR INFORMIMIN TUAJ/ZA VASU INFORMACIJU/for your information					☐

Odbor formiran odlukom Ministra, br. xx/20xx protokoll sa br. xxx/xx datuma xx.xx.20xx, za Procenu i Izdavanje Dozvole za Upravljanje Otpadom, na sastanku održanom 17.06.2019, razmotrio zahtev sa br. Protokolla 2596/19, od 02.05.2019, godine kompanije "NAZIV OPERATORA" Lokaciju i na osnovu clana 55 Zakona o Otpadu Br. 04/L-060, kao i odredbe Administrativnog Uputstva o Licenciranju za Upravljanje Otpadom Br.9/2014 Odbor smatra da podnasilac zahteva "NAZIV KOMPANIJE" Lokacija., ispunjava uslove za upravljanje otpadom i predlaze da Ministar MSPP, odobri ovo:

O D L U K A

1. Licencira se Preduzece "NAZIV OPERATORA" Lokacija, za Centar/objekat za obavljanje delatnosti:
2. Prikupljanje, sakupljanje, skladistenje i fizikalna obrada jestivih ulja i masti sa Br. të KEM: 200125. Prema uslovima definisanim Zakonu o Otpadu br. 04/L-060 i Administrativnog Uputstva Br. 09/2014,
3. Podnosilac zahteva iz tacke 1, odgovoran je za svaku mogucu stetu po zivotnu sredinu koja nastaje upravljanjem otpadom.
4. Podnosilac zahteva iz tacke 1, duzan je da podnese izvestaj NSPP prema clanu 29, Administrativnog uputstva Br. 09/2014 i da ispunjava zakonske obaveze na osnovu kojih je izdata dozvola .
5. Trajanje licence je pet (5) godina od dana licenciranja .
6. Podnosioc zahteva iz tacke 1, predstavljen je od Xxxx Xxxx sa Licnim br. Identifikacije 1xxxxxxxxx, u svojstvu tehnickog menadera i profesionalnog menadera.

O b r a z l o e n j e

Odbor za procenu i izdavanje dozvole za upravljnaje otpadom MSPP, razmotrio je zahtev br. Protokola 2596/19, datum xx.xx.20xx të "NAZIV OPERATORA" Lokacija. sa br. Biznisa, je ocenuo da podnosilac zahteva ispunjava uslove za licenciranje upravljanje otpadom iz tacke 1, ove Odluke, za koje je Odluka za licenciranje uzeta kao slajd.

DOZVOLA ZA VODU

Ijako zasnovan na Zakonu br. 04/L-147 o Vodama na Kosovu, i Administrativnom Uputstvu br. 03/2018 o Vodnim Dozvolama, Regionalna Uprava za Recni Sliv (RURS) u okviru MSPP, izdaje Uslove za vodu, Vodni Pristanak koji su uslovi za dobijanje vodne dozvole. Rok Dozvole za Vodu se kreće od 2 do 25 godina. Vodna Saglasnost i Dozvola za vodu izdaje se za sledeće aktivnosti:

- Vadenje vode za opštu potrošnju,
- Ispustanje otpadnih voda,
- Indirektno ispuštanje u podzemne vode,
- Vestacko povećanje podzemnih voda,
- Izgradnja, rekonstrukcija ili demolomin objekata i opreme koji uticu na vodni rezim i vodno dobro,
- Aktivnost regulacije protoka vode
- Rudarske aktivnosti i geoloski radovi koji uticu na vodni rezim,
- Izgradnja i uredenje deponija,
- Za hidro-geoloska istrazivanja i prikupljanje podataka,
- Eksploatacija peska, sljunka, kamena i gline,
- Upotreba vode u svrhu koriscenja elektricne energije i geotermalnih i
- Ostale aktivnosti koje mogu uticati na vodni rezim.
- I neke druge aktivnosti.

- Postupci za dozvolu za korisnike internih operacija (separacija, kamenolom, itd), koji se prijavljuju za upotrebu vode, ispuštanje vode iz proizvodnje i vadenje inerta iz korita, predstavljeni su na sledeći način:

- Strana podnosi zahtev za sticanje prava na koriscenje vodnog resursa, na RURS MSPP i ulazi u proceduru prema kriterijumima predvidenim u Zakonu o Vodama Kosova Br.04/L-147 i AU, Br.03/2018, O Postupcima za Dozvolu za Vodu.

1. Sta znaci stanje vode?

- Sa uslovima vode odlucuje se o ispitivanju uslova za ostvarivanje vodnog prava shodno zahtevu koji je podnesen na konkretnoj lokaciji i za konkretno odrediste, utvrđuju se uslovi koji moraju ispunjavati dokumentaciju za izgradnju objekta i realizaciju aktivnosti.
- Pored vodnih uslova, mora se priložiti i dokumentacija koju smo predstavili na sledećoj slici.

Kako izgledaju ovi dokumenti, (uslovi, saglasnost i dozvola), fotokopije?

Të dhënat e aplikantit:		I autorizuar: Jo ☐ Po ☐	
Emri dhe mbiemri / emri i biznesit:			
ID personale/ numri i biznesit:		[Grid for ID/Number]	
Adresa:			
Nr.tel/ e-mail:			

Republika e Kosovës
Qeveria
Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor

AUTORITETI I RAJONIT TE PELLGJEVE LUMORE
Kati XVI/Zyra 1603/Ndërruesa e Ish Rëllindjes, 10000 Prishtine

APLIKACIONI PER LEJE UJORE

Te dhënat e objektit ose aktivitetit : (te dhënat baze te objektit ose aktivitetit, lloji, destinimi e ngjashëm)	
Qëllimi: (qëllimi dhe destinimi i ndërtimit te objektit ose aktivitetit)	
Lokacioni: (Te dhënat mbi lokacionin e objektit planifikuar ose aktivitetit: Komuna, z.k, pare)	
Te dhënat mbi Dokumentacionin projektues (Numri dhe data e dokumentit të lëshuar, emri organit i cili e ka lëshuar)	
Te dhënat mbi lejen e lëshuar te ndërtimit (Numri dhe data e dokumentit te lëshuar, emri organit i cili e ka lëshuar)	

Aplikacionin varësisht nga qëllimi i objektit ose aktivitetit e bashkëngjitet:

- Kopja e vërtetuar e ID ose certifikatës së biznesit (vetëm për persona juridik);
- Kopje e vërtetuar e certifikatës së numrit fiskal;
- Dëshmi mbi pagesën e tarifave administrative;
- Autorizimi mbi përfaqësimin e aplikuesit;
- Kopja e vendimit mbi lejimin e ndërtimit;
- Kopja e vendimit te Pëlqimit Ujore;
- Projekti i gjendjes së zbatuar
- Regullore(akt i përgjithshëm) mbi mirëmbajtjen, shfrytëzimin dhe vëzhgimin e objektit ujore dhe sjelljen në rast të dëmeve ose avarive;
- Programin i aprovuar i monitorimit dhe raportimit (periodik ose vjetor) mbi testimin dhe vlerësimin e kualitetit të ujërave të ndotura;
- Te dhënat mbi lejen e lëshuar mjedisore, kushteve ndërtimore ose kopjet e vendimeve të lëshuara
- Dokumentacioni tjetër sipas kërkesës së Autoritetit të rajonit te Pellgjeve

Data dhe vendi: _____ Nënshkrimi i Aplikuesit: _____
V.V. [Nënshkrimi personi përgjigjës]

Figura 33 Zahtev za dobijanje Vodenih Dozvola – MSPP

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor
Ministarstvo Sredine i Prostornog Planiranja
Ministry of Environment and Spatial Planning

Zyra e Sekretarit të Përgjithshëm/Kancelaria Opsteg Sekretara/Office of the General Secretary

DATE/A:	XXXXXX
REFERENCË:	XXXXXX ARPL /2019
PËR/ZA/TO:	XXXXXXXXXX
CC:	
PËRMES/PREKO/THROUGH:	
NGA/OD/FROM:	XXXXXXXXXX
TEMA/SUBJEKAT/SUBJECT:	XXXXXXXXXX

Sipas kërkesës tuaj me nr. të protokollit XXXXXX, organi kompetent i MMPH-së ka shqyrtuar aplikacionin për dhe ka vendosur si në vendimin e bashkangjitur të kësaj letër përcjellëse.

Nr. i protokollit të operatorit

“Me respekt”

Data e lëshimit të Vendimit

Numri i Protokollit

Operatorin

Sekretari i Përgjithshëm,
Nënshkrimi dhe Vula, MMPH-së

Leje ujore ose Pelqim Ujorë , Kushte Ujore

Figura 34 Oblik Odluke (Dozvola za vodu, Saglasnost za Vodu, Vodni Uslovi) MSPP

Kako posluje preduzeće sa dokumentacijom MSPP-a?

Da bi kompanija započela svoju djelatnost zakonski i legalno pre početka aktivnosti, mora se prijaviti i dobiti:

1. Saglasnost za Vodu,
2. Ekološka Dozvola,
3. Integrisana Dozvola za Životnu Sredinu,
4. Dozvola za Vodu,

POSTUPCI IZDAVANJE SAGLASNOT ILI DOZVOLE- MSPP

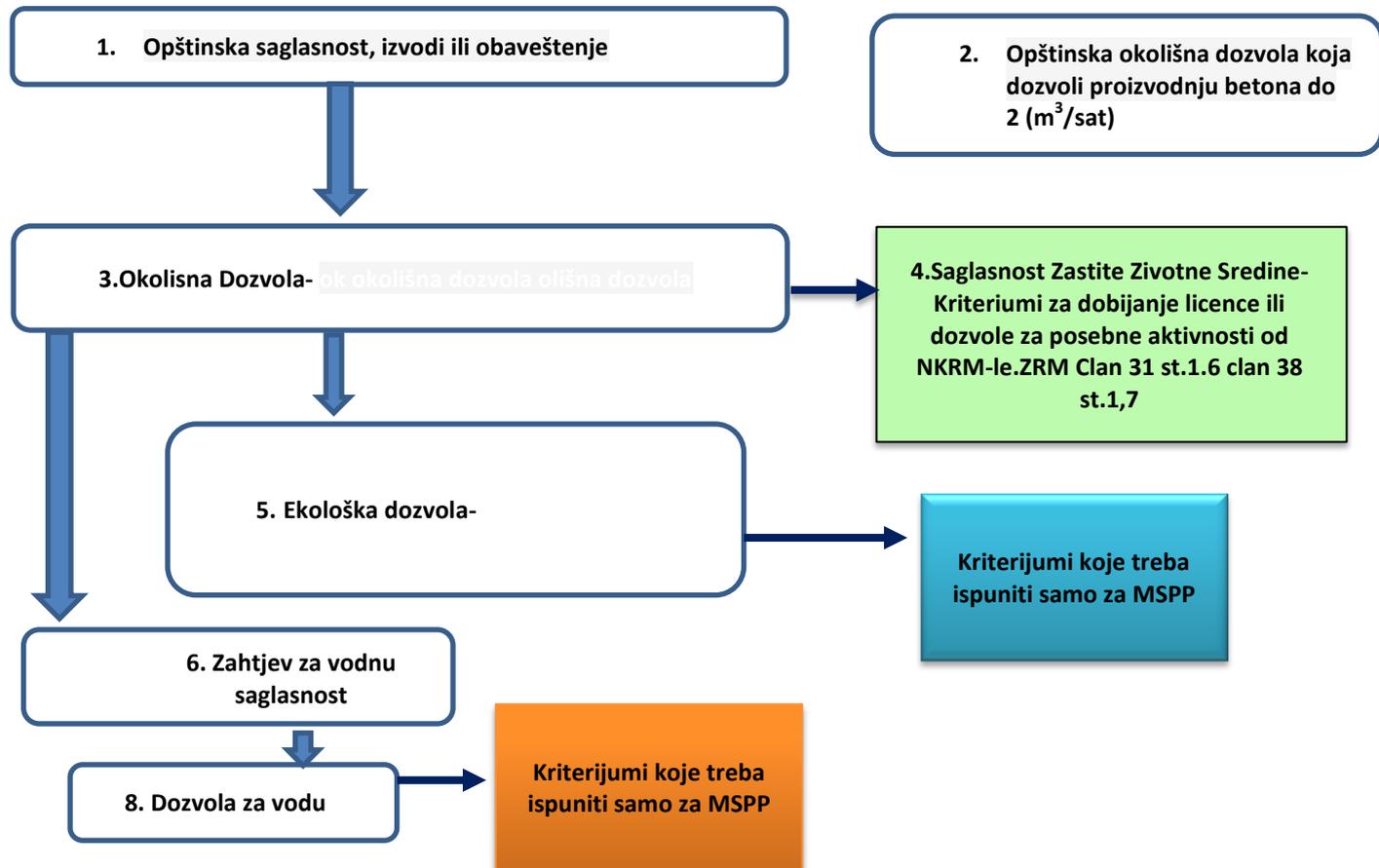
Kako da radim sa operatorom da mi se obezbedi odgovarajuća dokumentacija za nastavak rada ili njihovu rudarsku aktivnosti ili posebnu aktivnost?

Da bi pokrenuo jednu aktivnost operator mora dobiti sledeću dokumentaciju:

1. Saglasnost, izvod, obaveštenje opštine u kome se navodi da opštini ne smeta dotičnu aktivnost,
2. Opštine izdaju i Opštinske Dozvole za Životnu Sredinu, osnove za betonske proizvodne u 2 (m³ / sat),
3. Saglasnost za Životnu Sredinu,
4. Licenca za aktivnost od NKRM,
5. Ekološka Dozvola
6. Integrisana Dozvola za Životnu Sredinu,
7. Vodena Saglasnost i
8. Vodena Dozvola za upotrebu vode i Ispuštanje vode.

Sledeće su:

Šema 2: Organogram odgovornosti i važećih funkcionalnih dokumenata između institucija.
Organogram za dobijanje saglasnost, dozvolu, licencu itd.

Ko je telo koje treba da bude obavješteno o povlačenju saglasnosti?

Institucija NKRM-le koja je zatražila odobrenje za zaštitu životne sredine kao preduslov za izdavanje licence ili dozvole za posebne aktivnosti. Sa MSPP-a, operater koji je radio kao na slici-foto 35 do 40, sledno mora biti opremljen sa Dozvolom za Zaštitu Životne Sredine.

Figura 35 Uklanjanje površinskog sloja kao pripremne faze za početak rudarskih radova – MSPP

Figura 36 Aktivnost pripremljena za miniranje - MSPP.

Figura 37 Priprema terena za rudarske aktivnosti za miniranje - MSPP

Figura 38 Početak izgradnje jedne rudarske stepenice - MSPP

Figura 39 Konačne stepenice-MSPP

Figura 40 Ponovna obrada rudarskih stepenica sa ponovnom kultivacijom - MSPP

Da li ove delatnosti rade takođe pravna lica ili fizicka bez licence i dozvole?

Da, ove gore pomenute aktivnosti se obavljaju bez

KLASIFIKACIJA RUDARSKIH ILEGALNIH POSLOVA-MSPP

Kako se nelegalna rudarska aktivnost smatra Zakonom o MSPP?

Nelegalna aktivnost prema zakonskoj osnovi MSPP smatra se ako nema sledeća dokumenta:

1. Saglasnost za Životnu Sredinu,
2. Ekološka Dozvola,
3. Dozvola za Vodu.

Ekološka saglasnost

Prema zakonu br. 03 / L-025 o Zaštiti Životne Sredine, odnosno u članu 10 stoji:

Član 10

"Nijedna institucija ne može izdati dozvolu za korišćenje prirodnih resursa bez odobrenja zaštite životne sredine za projekat koji mora da sadrži mere zaštite i rehabilitaciju sredine."

Takođe prema zakonu br. 03 / L-214, o proceni Nticaja na Životnu Sredinu, u članu 7 stoji:

Član 7 Obaveza za Saglasnost za Životnu Sredinu

1. Za svaki javni ili privatni projekat naveden u Aneksu I ili Aneksu II ovog zakona potrebno je Saglasnost za Životnu Sredinu, koja može imati značajne uticaje na životnu sredinu, zbog razloga njene prirode, veličine ili lokacije.
2. Svi projekti definisani u Aneksu I, obavezni su da budu predmet PUS-u.
3. Projekti navedeni u Aneksu II pregledavaju se, slučaj za slučaj u skladu sa kriterijumima utvrđenim u Aneksu III, kako bi se utvrdilo, da li oni treba da se podlezu PUS-u.
4. Ministarstvo neće izdati Saglasnost za Životnu Sredinu, iz stava 1. ovog člana, dok se ne uradi Procena Uticaja na Životnu Sredinu za projekat.
5. Podnosiocu zahteva se ne izdaje građevinska dozvola ili bilo koja druga dozvola, za bilo koji projekat iz stava 1. i 2., ovog člana i on ne može započeti izvršenje projekta, dok mu se ne izda saglasnost za Životnu Sredinu od strane Ministarstva.
6. Ministarstvo može u posebnim slučajevima dozvoliti neizvršavanje PUS-u za projekte u svrhu nacionalne zaštite, odlukom Vlade.

Prema zakonu br. 03/L-025, AU 07-2017 i za ZR za zastitu sredine, Clan 31, Navodi:

Ekoloska Dozvola

1. Pustanje na rad izgradenog objekta ili objekta i opreme koji su bili predmet procene uticaja na zivotnu sredinu, ne moze zapoceti aktivnost bez dobijanja ekoloske dozvole.
2. Ekoloska dozvola se daje na period od pet godina, u skladu sa postupkom utvrdenim za tehnicki prijem objekta i stabilimenata ili nakon obavljanja probnog rada do sest meseci, ali jos pre pustanja na rad.
3. Ministarstvo podzakonskim aktom utvrduje aktivnost neophodno za izdavanje okolisne dozvole, oblik prijave, sadrzaj okolisne dozvole, oduzimanje dozvole, nastavak vazenja kao i registar izdatih dozvola.

Prema Zakonu br. 04/L147, o Vodama na Kosovu, Clan 56 kaze:

Zastita i poboljsanje vodnog rezima vadenjem inerti iz korita i obala povrinskih vodnih tijela

1. Da bi zastitili vodeni rezim, korito i obale reke, iz povrinskih vodnih tela u određenim segmentima izvlace inerte – pesak, sljunak i kamenje.
2. Određivanje segmenata na kojima se moze izvuci pesak, sljunak i kamenje vrsi se u skladu sa Drzavnom strategijom za vode i Planom upravljanja recnim slivom.
3. Do odobrenja Drzavne strategije za vode i Plana upravljanja recnim slivom, ovo pitanje se resava odlukom Ministarstva.
4. Izvlacenje peska, sljunka i kamenja iz vodostaja povrinske vode vrsi se u uslovima, na nacin i postupak u skladu sa vodnom dozvolom.

Prema Clanu 70 navodi:

Nabavka i uslovi sticanja vodnog prava
Sticanje vodenih prava je obezbedeno:

- a) Sa vodenom dozvolom;
  - b) Sa koncesiom.
2. Nosilac vodnog prava vodu koristi prema kriterijumima određenim aktom za sticanje vodnog prava.
  3. Koncesija, odnosno javno i privatno partnerstvo vrsi se pod uslovima, nacinima i postupcima podele koncesije za koriscenje određenih voda ovim zakonom i vazecim zakonodavstvom.

Vodna dozvola

Dok član 72 kaze:

Vodna dozvola se izdaje za:

- 1.1. vadenje vode za opstu potrošnju;
- 1.2. ispuštanje otpadnih voda;
- 1.3. izgradnju, rekonstrukciju ili rusenje objekta i opreme koji uticu na vodni rezim ;
- 1.4. rudarske aktivnosti i geoloski radovi koji uticu na vodni rezim;
- 1.5. za hidrogeoloska istrazivanja i prikupljanje podataka;
- 1.6. eksploatacija peska, sljunka, kamena i gline;
- 1.7. upotreba vode u elektricne i geotermalne svrhe; i
- 1.8. druge aktivnosti koje mogu uticati na vodni rezim.

2. Ne treba vodna dozvola za: upotrebu bunara, izvorista, cisterni i slicnih objekata za snabdevanje domacinstva pitkom vodom, gasenje pozara i preduyimanje hitnih sanitarnih mera i druge mere u slucaju opste opasnosti.

3. Vodna dozvola utvrduje odrediste, nacin i uslove koriscenja vode, ispuštanje otpadnih voda, rezim rada objekata i postrojenja, skladistenje cvrstog i tecnog otpada i druge uslove.

Dozvola za vode, prema ovom zakonu, za upotrebu prekogranicnih voda i ispuštanje vode zagadeni u prekogranicnim vodama daju se u skladu sa medunarodnom sporazumom ili konvencijom.

5. Pravo na koriscenje ili ispuštanje otpadnih voda, steceno na osnovu vodne dozvole, ne moze se prenijeti na druga lica bez saglasnosti nadleznog organa.

6. Ministarstvo izdaje vodovodne dozvole podzakonskim aktom, Ministarstvo moze delegirati nadleznosti za koje opstine i Uprava mogu izdati vodne dozvole.

7. Vodna dozvola se pregledava nakmanje svakih pet (5) godina.

8. Nosilac vodnog prava duzan je da obavesti izdavaoca dozvole, u slucaju promene radnje, tehnologije i upotrebe vode ili drugim slucajevima, kada mogu znacajno uticati na vodni rezim.

NEZAKONITE AKTIVNOSTI U ISTRAZIVANJU - MSPP

MSPP ne daje saglasnost za dozvole za istraživanje eksploatacije mineralnih sirovina, osim ako to zahteva telo koje izdaje dozvole.

Objasnenje: NKRM u dozvolama za istraživanje gde istraživačke kompanije poseduju mineralne sirovine peska i sljunkske tekućine je potrebno odobrenje za zaštitu životne sredine.

NEZAKONITE AKTIVNOSTI U KORISCENJU-MSPP

Sve aktivnosti eksploatacije rudnika od strane fizickih i pravnih lica smatraju se nezakonitim kao one koje nisu opremljene sledecim dokumentima o dozvoli:

1. Saglasnost za životnu sredinu,
2. Ekološka Dozvola,
3. Dozvola za Vodu.

ILEGALNE AKTIVNOSTI SA AMBIENTALNIM DEGRADIVNIM POSLEDICAMA I PROUZROKOVANJE RIZIKA -MSPP

Posledica nelegalne aktivnosti eksploatacije manifestuje se degradacijom zivotne sredine i opasnoscu po ljude i zivotinje, kaos to su:

Izvori inerta (pesak i sljunak)

- Na sledecim fotografijama koje predstavljaju degradaciju, mesanje u toku reke- njeno preusmeravanje, unistavanje korita rekë, ostecenje podzemnih vodonosnika itd., Od eksploatacije recnih peska i sljunkovitih inercija nezakonite su akcije koje su zabranjene Zakon Br. 04/L-147, na vodama Kosova, osim kada je operatoru data vodovodna dozvola za regulisanje korita reke, njegovo ciscenje, izgradnju putne infrastrukture ili infrasrukturne akcije unosa vode, itd.

1

Figura 41 Nelegalna upotreba reka i unistavanje korita - MSPP

Intervencija na kopnenim površinama kao na slikama 1 i 2, a one su izvan protoka reka, predstavlja degradaciju zivotne sredine, a bez relativnih pravnih dokumenata koje izdaje MSPPsmatraju se nezakonitim.

Figura 42 Ostecenja okolnih polja usled eksploatacije peska na obradivom zemljištu - MSPP

- Re-kultivacija kao na slici 43, je nezakonita akcija i MSPP ne izdaje ni jedan dokument za ponovnu uzgoj kao na ovoj slici. Za takve akcije moraju se odmah preduzeti mere preventivne degradacije, a situacija nastala prihvacenom merom ponovne kultivacije mora se popraviti.

Figura 43 Rekultivacija- popunjavanje korisnenih jama sa zagadenjem smeca zemljista gradskim otpadom- MSPP

-Na slici ilegalna akcija, visoki rizik za zivot gradana, posebno dece tokom vrućih sezona.

Figura 44 Stvaranje bazena kao rezultat eksploatacije peska - MSPP

Na slici 45, prikazana je degradacija zivotne sredine od ilegalnih akcija tokom reke, sto predstavlja veliku opasnost za zivot gradana.

Figura 45 Upotreba inercija u reci, ostecenja na donjem sloju recnog korita - MSPP.

Fosilni resursi (glina, kvarcni pesak, zemlja i slicno)

- I za izvorna mesta sa takvim resursima kao u figuri 46, i fotografije 1 i 2, kako bi se legalno koristili potrebno je; Okolisna Saglasnost i Dozvola za Zivotnu Sredinu, inace je akcija ilegalna i nezakonita.

Figura 46 Stvaranje odlagalista i ostecenje okolne kopnene granice - MSPP

Figura 47 Rezervoar za vodu od upotrebe gline i peska, degradirajuci bazeni i opasnost za ljude - MSPP

Nacin rada nije nezakonita aktivnost, vec je zloupotreba resursa u skladu sa uslovima rada prema odgovarajucoj dokumentaciji i za koje operater kaznjava Inspektorat.

Umereno jaki resursi (skriljac, kvarcni skriljac, serperntiniti, ugalj itd)

Na mestu koriscenja skriljca, kvarcnih skriljca, serperntinitnita, kao u slikama 1, 2 i 3 kao i na slici 49, za pravne postupke MSPP, potrebno je da operator ima saglasnost za zivotnu sredinu i dozvolu za zastitu zivotne sredine, dok je naprotiv, radnja protivzakonita.

Sto se tice eksploatacije –koriscenja, prodaje i prevoza uglja osim KEK za eksploataciju i Kosovskog uglja za trgovinu, drugi operateri koji posluju potpuno su ilegalni, jer MSPP ne izdaje dokumentaciju za ovu aktivnost.

Figura 48 Eksploatacija uglja koja se vrši bez kriterijuma koji ostecuju zivotnu sredinu, uzrokuju opasnost i ostecuju nekretnine oko lokacije eksploatacije – MSPP.

Figura 49 Bezkurpulozna upotreba, stvaranje skala i nedostatak ponovne kutivacije - MSPP

Ovakva eksploatacija, pored degradacije zivotne sredine, skoro nenadoknadvive, i dalje ostaje velika briga za zivot gradana i zivotinja od visine sleza-stepen eksploatacije, akumulacije podzemnih voda, klizista itd.

Jaka lezista (rastvoreni krecnjak, plocni krecnjak, hazburgiti, svez serpentiniti, uruseni dunit, sericitni skriljac itd)

Cak i za upotrebu snaznih opruga (tektonsko lomljeni krecnjak, plocni krecnjak, hazburgiti, svezi serpentiniti, uruseni dunit, sericitni skriljac itd, kao na slikama 1, 2 i 3 i na slici 50, od MSPP, izdaju se Odobrenja za Zastitu Zivotne Sredine i Dozvole za Zastitu Zivotnu Sredinu, dok za slucajeve kada operater ne poseduje gore pomenute dokumente, vrsi nezakonite ilegalne aktivnosti, ali iz operacija kao sto su fotografije 1, 2 i 3 i sliku 50, izrazene su velike degradacije zivotne sredine i prirode, pa cak i ako operater [poseduje dokumentaciju, ovaj nacin eksploatacije ne sme biti dozvoljen .

Figura 50. Koriscenje koji ilegalni operator nije stigao da koristi u dubini ali samo taj sloj od masinerije. Degradacija terena i ostecenje ambijenta - MSPP

Figura 51 Ostecenje ambijenta i rizik finalnih stepenista kao koriscenje bez kriterijuma – MSPP

NEZAKONITA DELATNOST U POSEBNIM AKTIVNOSTIMA-MSPP

Sto se tice aktivnosti Razdvajanja, Betonskih Osnova, Asfaltnih Baza i Flotacija za obogacivanje rude, MSPP izdaje sledeca dokumenta:

1. Saglasnost za Zivotnu Sredinu,
2. Ekoloska Dozvola,
3. Vodna Dozvola i
4. Integrisana Dozvola za Zivotnu Sredinu.

Za obavljanje pravne radnje Odvajanje kao na slici 1 i 2 na slici 52, operator od nga MSPP treba da ima Saglasnost za Zivotnu Sredinu, Okolinsku Dozvolu i Dozvolu za Vodu (Vodna Dozvola za upotrebu vode i Dozvola za ispustanje vode). Inace je aktivnost nezakonita.

Figura 52 Delatnos ilegalne sepere i ilegalnog uzimanja resursa (peska) – MSPP

- Glavni problemi nastali razdvajanjem su: degradacija zivotne sredine, prasina, buka i zagađenje vode, oštećenje vodonosnika podzemnih voda itd. Svi ovi uslovi navedeni su u dokumentima koje izdaje MSPP.

OBRADA (BETONSKA OSNOVA I ASFALTA)-MSPP

-Za obavljanje pravnih radnji u Betonskoj Podlozi kao na slici 1 na slici 53, operator MSPP mora da dobije saglasnost za zivotnu sredinu, okolinsku Dozvolu za Vodu (Vodna Dozvola za upotrebu vode i Dozvola za Ispustanje vode). Naprotiv, aktivnost je nezakonita.

Ijako na Osnovu Asfalta operator koji legalno posluje iz MSPP mora doboti saglasnost za ziotnu sredinu i okolinsku dozvolu. Inace je operacija ilegalna.

Figura 53 Nelegalna aktivnost betonske osnove i eksploatacija obradenih resursa iz separacija - MSPP

Iz baze Betona i Asfalta, glavni zagadivaci u okruzenju su: vazduh, zagadenje vode, buka i stvaranje otpada (kruta i nafta).

OBOGACENJE (FLOTACIJE I OBOGADIVANJE UGLJA)-MSPP

- Vezano sa aktivnost obogacivanja-flotacije, za pravne postupke operatera, MSPP izdaje sledeca dokumenta:
  1. Saglasnost za Zivotnu Sredinu,
  2. Ekoloska Dozvola,
  3. Vodna Dozvola i
  4. Integrisana Dozvola za Zivotnu Sredinu.

Za kompanije za obogacivanje rude- flotacije, MSPP izdaje: Okolisnu Saglasnost, Okolisnu Dozvolu i Dozvolu za Vodu. Dok ako operator obavlja aktivnost bez ijednog od ovih dokumenta , to je nezakonito.

Dok ako se radi o obogadivanju uglja, MSPP izdaje: Okolisnu Saglasnost, Okolisnu Dozvolu i Dozvolu za vodu. Dok ako operator obavlja aktivnost bez ijednog od ovih dokumenta, to je nezakonito .

Glavni zagadivaci ovih operatora su; degradacija zivotne sredine, zagadenje vazduha, zagadenje vode, buka, zagadenje tla itd.

OKOLISNA DEGRADATIVNA AKTIVNOST OD KOMPANIJA KOJE POSEDUJU DOZVOLU ZA POSEBNE AKTIVNOSTI – MSPP.

Kompanije koje posluju uz dozvolu ovih aktivnosti na koje jos jednom isticemo, kaos to su:

- Seperacije
- Kamenolom ,
- Osnove za proizvodnju betona
- Osnove za proizvodnju asfalta i
- Flotacijt,

U vecini slucajeva oni su najveci ekoloski degradiraoi ijako imaju dozvole. Objasnicemo najpecatljivije slucajeve konkretizovane kako sledi na slici 54 sa slikama 1,2 i 3.

Figura 54 Degradacija životne sredine od prasine - MSPP

Na sledecoj slici 54 MSPP ili NKRM, izrice “krivicne prijave ” zaviso od nivoa krsenja pravila i stete za zivotnu sredinu i obavezuje preduzece da ispravi situaciju.

Kompanija je obavezna da postuje kriterijume koje postavlja inspektorat i da uspostavlja sistem prskanja ili apsorpcije prasine kroz filtere i da je stopa emisije prasine vrlo mala kao na sledecim slikama.

U zavisnosti od stvorene situacije, cesto se desava da degradirajuće aktivnosti mogu biti sakrivene, meditim, to pokazuje okolno okruzenje sa stepenom ponizavanja kao na sledecoj slici 55 fotografija 1.

Figura 55 Kontinuirana degradacija i stvarana zagađena životna sredina oko postrojenja - MSPP

Figura 56 Efikasan operativni sistem aplikacija koji se koriste raspršivacem ili ventilacionim sistemom – MSPP

Na slici 56 fotografija 1 prikazana je dozvoljena količina prasine. Na fotografiji 1 prikazana je vrlo čista okolina oko koje se dokazuje da prasina nije emisija zagađenja i da je unistavanje posledica planine oko nje u dozvoljenim parametrima. Ili ako na slici 2 kada se vidi da upravlja sistemom za prasinu gde je emisija za prasinu gotovo neprimetna.

KAS

AŠK pravni osnov

Pravni osnov po kojem je uređen sektor šuma i šumskog zemljišta je

1. Zakon o Šumama, Br. 2003/3 o Šumama Kosova,
2. AU koji proizulazu iz ovog zakona i preciziraju:
  - a. obaveze,
  - b. Obaveze i odgovornosti svakog aktera polazeci od prava na koriscenje privatnih, drzavnih suma,
  - c. Pravo primene privremene namene suma i sumskog zemljsta radi obavljanja razlicitih aktivnosti u drugim sektorima, ne iskljucuju pravo na upotrebu raznih minerala koji se nalaze u sumama i sumskom zemljistu bez obzira na vlasnistvo.

Prema gore navedenom Zakonu, **Clan 7**

7.1. Kosovska Agencija za sume upravlja sa javnim sumama i odgovorna je za sva pitanja koja se odnose na regulaciju suma i privatnih sumskih zemljista. Po istom zakonu

Clan 2

2.1 Podstav (b) "suma" je zemljiste sa sumovitom vegetacijom i kao takvo je upisano u katastarski registar" .

Privremena ili trajna promena odredišta znači upotrebu šume ili šumskog zemljišta u druge svrhe, stoga razlog zaštite šumskog fonda nije dozvoljen nijednom fizičkom licu koje je vlasnik šume ili privatnog šumskog zemljišta da menja destinaciju bez prethodne saglasnosti Agencije. Kosovska šuma i u slučajevima kada se šuma ili šumsko zemljište identifikuje u ime drugih institucija, na primer opština, nakon popunjavanja potrebne dokumentacije, Kosovska agencija za šume izdaje saglasnost za promenu odredišta dok Opština se obavezuje da sklopi ugovor. U ostalim slučajevima kada je šumsko ili šumsko zemljište državno, javno, društveno vlasništvo, tada zahtevi fizičkih ili pravnih lica za promenu odredišta nakon popunjavanja potrebne dokumentacije i pregleda od strane Profesionalne komisije koju imenuje glavni izvršni direktor u skladu sa procedurama predviđenim od AU , Br. 10/2010 o izmeni dopuna AU, 41.2006 o promeni cilja poljoprivrednog zemljišta, Agenciji za šume ako je preporuka pozitivna, stranci se izdaje saglasnost kojom se zahteva da druge institucije dostave potrebnu dokumentaciju, MSPP i NKRM i nakon dobijanja licence od NKRM-le i donošenja bankarske garancije, Kosovska agencija za šume sastavlja ugovor u kome se precizira sprovođenje i sankcionisanje odgovornosti proisteklih iz ovog ugovora.

Nijedna osoba ne sme se baviti bilo kakvom upotrebom nedravnih šumskih proizvoda u javnim šumama bez da je ugovoreno.

Zakon br. 03 / L-153 o izmeni zakona o šumama br. 2003/3 delegiran na opštinske nivoe nadležnosti zaštite šuma zajedno sa osobljem koje se bavi zaštitom (šumski rendžeri i ostalo tehničko osoblje) svaki šumski rendžer podelio je ekonomsko-šumsko područje odgovornosti koje počinje od -500 -1500 / ha i obaveza svakog čuvara je da ne dozvoli nijednom fizičkom ili pravnom licu da eksploatiše minerale, kamenje, šljunak ili druge proizvode bez snabdevanja ugovorom.

U šumama i na privatnim šumskim zemljištima odgovornost za zaštitu snosi vlasnik, ali prema zakonskim propisima čak i privatni vlasnik ne smije obavljati aktivnosti u tim šumama bez odobrenja lokalnih ili centralnih institucija.

Kada se koristi šuma, dozvolu izdaje opštinska uprava, a žigosavanje rade stručnjaci Kosovske agencije za šume, a promena odredišta može se započeti nakon dobijanja saglasnosti Kosovske agencije za šume, bez isključenja obaveza MSPP i NKRM-le zavisno od priroda promene

destinacije, primer za minerale je licenca NKRM-le, ali ako vlasnik želi da obavlja hotelske aktivnosti, saglasnost za počašće odredišta dobija od Kosovske agencije za šume, ali ne treba nikakav dokument NKRM-le.

U ugovorima koji se odnose na Kosovsku agenciju za šume o zakupu šumskog zemljišta za eksploataciju minerala, pored šumskih rendžera koji su po zakonu obavezni da ne dozvole radove bez opremljenog ugovorom, u svakom ugovoru je definisana i Direkcija. Regionalni koordinatorski koji sprovodi sprovođenje ovih ugovora.

Centralna inspekcija za šumarstvo i lovstvo je, prema dva gore navedena zakona, odgovorna za inspekciju primene postojećih zakona i svih AU koja proizilaze iz ovih zakona. Tačnije, obaveze i odgovornosti Šumarskog inspektorata su definisane Zakonom br. 03 / L-029 o poljoprivrednoj inspekciji, kao i u AI br. 03/2006 o ovlašćenjima nadležnosti šumskih inspekcija i postupcima donošenja odluka gde je precizirano da ovaj inspektorat prati i kontrolira upotrebu i upravljanje šumskim zemljištem kao što su zakup, promena odredišta, promena imovine, kamenolomi, kamenjari, građevine, itd. šume i šumska zemljišta.

ZAKLJUCCI, UGOVORI-KAS

Papirplogija je u A4 formatu sa slicnim dizajnom kako je prikazano. Saglasnost za promenu odredista sume ili sumskog zemljlsta bez obzira na vlasnistvo i sadrzi ove podatke.

- Poslovni ime
- Br.Poslovna registracija
- Kastarska zona
- Kastarska parcela
- Podrucje dozvoljeno za promenu odredista
- Minimalni iznos od 30% troskova rehabilitacije za dobijanje bankarske garancije
- Ukupni troskovi rehabilitacija prema planu ponovne kultivacije
- Broj protokola i datum
- Potpis izvesnog direktora Agencije za sume i stranke.

Republika e Kosovës
Republika Kosovo-Republic of Kosovo
Qeveria -Vlada-Government

MINISTRIA BUJQËSISË, PYLLTARISË DHE ZHVILLIMIT RURAL
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, SUMARSTVA I RURALNOG RAZVOJA
MINISTRY OF AGRICULTURE, FORESTRY AND RURAL DEVELOPMENT

Agencia Pjore e Kosovës
Agencija za Sume Kosovo
Kosovo Forest Agency

NR/KF.../19
Dt:30.09.2019

Bazuar në nenin 23 të Ligjit nr.06/L-113 për Organizimin dhe funksionimin e administratës shtetërore dhe të agjencive të pavarura, në nenin 7.1. dhe 21.2 të Ligjit për Pjetet e Kosovës, ligji për tokën bujqësore me nr.02/L-26 Ligjin për Procedurën e Përgjithshme Administrative, Nr.05/L-04/19, Ligjin Administrativ Nr.10/2010, dhe UA-Nr.01/2011, për Ndëryshimin dhe Ndërrimin e UA Nr. 10/2010, të nenet 1, 3, 4 paragrafi 13.3, 13.5 të UA nr.10/2010 për Ndërrimin dhe Ndëryshimin e UA. Nr.41/2006 për Ndërrimin e Destinimit të Tokës Pjore, Kryeshefi Ekzekutiv i APK- së, duke shqyrtuar kërkesën me shkrim të: O/E-XXXXXXXXXXXX, me seli Fshati: XXXXXXXX, Komuna XXXXXXXXXXXX NRB-XXXXXXXXX NRf-XXXXXXXXX përfaqësuar nga Z. XXXXXXXX, AdresaXXXXXXXXX Komuna XXXXXXXX me Nr personal XXXXXXXX, me nr. e kërkesës me Nr Arkivi 2411 dt.26.06.2019 si dhe rekomandimit të Komisionit të APK-së me NP-3889 e dt. 30.09.2019, për marrje në shfrytëzim të përkohshëm të tokës pjore me qira, për lejimin e zgjerimit të sipërfaqes për Shfrytëzimin e Gurit Gëlqeror, në sipërfaqe 2.50.71 ha, respektivisht 25071 m², në token pjore te pronësis Publike me të cilën menaxhon APK, pjesë e ngastrës kadastrale 00434-1,00430-0, ZKXXXXXXXX, Komuna XXXXXXXX përkohësisht t'i jepet:

P Ë L Q I M

Për lejimin e ndërrimit të destinimit të përkohshëm, për marrje në shfrytëzim të përkohshëm të tokës pjore me qira, për zgjerimin e sipërfaqes, për Shfrytëzimin e Gurit Gëlqeror, në sipërfaqe 2.50.71 ha, respektivisht 25071 m², në token pjore te pronësis Publike me të cilën menaxhon APK, pjesë e ngastrës kadastrale 00434-1, 00430-0 ZK-XXXXXXXX Komuna XXXXXXXX duke shqyrtuar kërkesën me shkrim të O/E-XXXXXXXXX SHPK me seli Fshati:Sllovi, Komuna Lipjan, me NRB-XXXXXXXX NRf:600912150, përfaqësuar nga Z. XXXXXXXX Adresa: XXXXXXXX, Komuna XXXXXXXX me Nr personal XXXXXXXX me nr e kërkesës me NP-3889/19 e dt. 30.09.2019 si dhe rekomandimit të Komisionit të APK-së me NP-3889/19 e dt. 30.09.2019, pjesë nga ngastrë kadastrale: 00434-1, 00430-0, Kultura dhe Klasa e Tokës Pjore, 00434-1 Kullorë e Klasës 4 dhe 5, 00430-0 Më i Klasës 5, Vendi i quajtur Cuka, Trbovec, Kopja e Planit me 6 pika koordinative lëshuar ng XXXXXXXX me dt. 29.05.2019.
Promisa e ngastrës evidentohet; Druri i Kosovës, Seksioni i Pylltarisë.

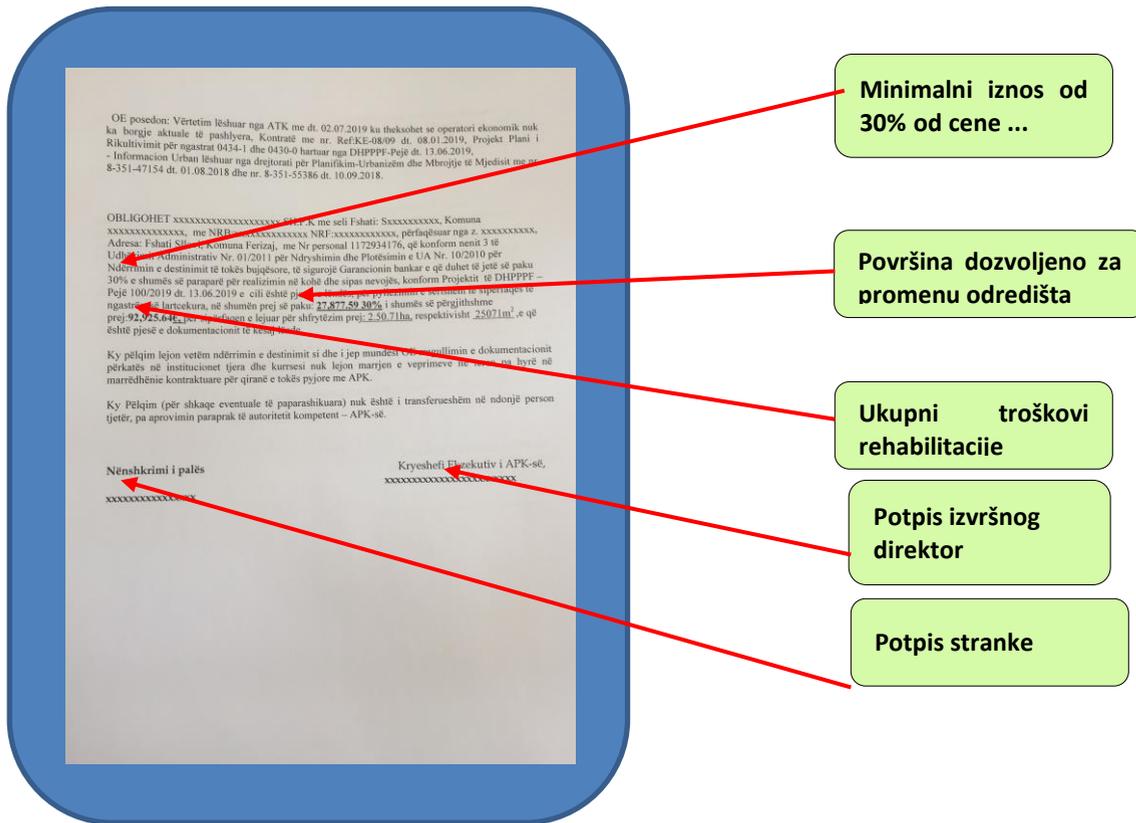
Br. prot. Datum objavljivanja

Naziv produzece

Broj registracije preduzeća

Katastarska zona

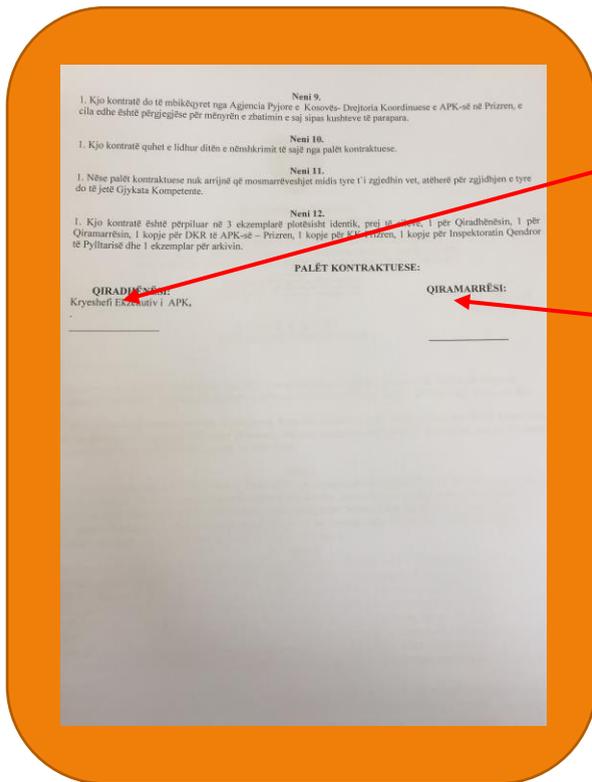
Katastarsko parcela

UGOVORI sa Kosovskom agencijom za šume za korišćenje šumskog zemljišta za iznajmljivanje za kamenolom

- Naziv ugovora
- Ne. Poslovna registracija
- Katastarska zona
- Katastarske pošiljke
- Područje dozvoljeno za promenu odredišta
- Broj ugovora za omogućavanje promene destinacije
- Trajanje ugovora.
- Obaveze za zakup
- Minimalni iznos od 30% troškova rehabilitacije, broj bankarske garancije
- Ukupni troškovi rehabilitacije prema planu rekultivacije
- Broj protokola i datum
- Potpisi izvršnog direktora Agencije za šume i stranke

Potpis izvršnog
direktora

Potpis stranke

Kako posluje preduzeće koje ima ugovor o eksploataciji koji je izdala KAS?

Svaka kompanija koja je kompletirala dokumentaciju svih nadležnih institucija i konačno potpisala ugovor sa Kosovskom agencijom za šume kada je imovina javna ili društvena i u ime bivše društvene privrede sa kulturom šuma ili šumskim zemljištem može započeti aktivnost korišćenja zemljišta za zakup za rudarsku aktivnost navedenu u kriterijumima ugovora.

Ni u kojem slučaju kada je imovina javna, čak i ako je na ime opštine, ali koja ima kulturu šume ili šumskog zemljišta, svi postupci su isti s jedinom razlikom da se ugovor odnosi na vlasnika imovine i da eksploatacija započne nakon prijema ugovora. U slučajevima kada je imovina privatna sa šumskom kulturom ili šumskim zemljištem, svi ostali postupci su isti, osim što stranka nema obavezu zaključivanja ugovora, ali dovoljno je uz saglasnost da dozvoli promenu odredišta šumskog zemljišta koju je izdala Kosovska agencija za šume. i u trenutku dobijanja ove saglasnosti, NKRM daje licencu za korišćenje ili istraživanje, zavisno od zahteva. Razjasnili smo ove procedure i obaveze sa NKRM kroz sporazum o saradnji sklopljen između dve institucije.

Figura 57 Fotografija iz pregleda zahteva Komisije za promenu odredišta šumskog zemljišta

Da li ove aktivnosti obavljaju i pravna ili fizička lica bez pristanka i ugovora?

Dešava se da imamo takve slučajeve ilegalnih aktivnosti eksploatacije kamenja, šljunka, obično u privatnom sektoru tokom izgradnje bilo kog objekta, otvaranja bilo kog puta koji su u privremenom roku.

Nelegalne aktivnosti u javnoj svojini obično obavljaju kompanije koje ne koriste rudarstvo, već mehanizovani iskop, imamo slučajeve kada započnu eksploataciju nakon što je odobreno uz saglasnost Kosovske agencije za šume, posebno u slučajevima kada su vlasništvo nad nekretninama opštine, pa izbegavajte povezivanje ugovora izbjegavanjem plaćanja zakupa koji nanose štetu državnom budžetu i tržišnoj konkurenciji.

Slučajevi potpuno ilegalnih radnji na nekretninama kojima upravlja Kosovska agencija za šume nisu isključeni, ali su ti slučajevi veoma retki i to je argumentirano operativnim planom koji su primenjivali DHKR, MSPP, NKRM i KAS-DQIPGJ, gde se u celoj teritoriji susrela samo dva slučaja, čak je podneta i krivična prijava protiv iste za isto mesto na kome je naišla, dok je drugi u to vreme započeo aktivnost.

Nelegalnom aktivnošću se takođe smatra prekoračenje područja od strane ekonomskih operatera koji imaju ugovore do kojih je došlo i koje su se utvrdile tokom sprovođenja ovog plana, ali njihov broj nije bio veliki.

Kako se klasifikuju ove nelegalne operacije - ilegalene?

Da bi smo bolje objasnili kvalifikaciju ilegalnih rudarskih aktivnosti predstaviceмо nekoliko primera sa opisima tih aktivnosti.

KLASIFIKACIJA RUDARSKIH ILEGALNIH POSLOVANJA U ŠUMAMA I ŠUMSKIM ZEMLJISTIMA - KAS.

Kako razmotriti nelegalnu ilegalnu rudarsku aktivnost u skladu sa zakonima i podzakonskim aktima koji regulišu šumarski sektor

Prema važećem zakonodavstvu koji se na snazi smatra nelegalnom delatnošću upotrebe inertna, kamenja, šljunka i drugih minerala:

Privatno vlasništvo kada je usev šuma ili šumsko zemljište ako započinje aktivnostima uklanjanja biljne vegetacije (zeljastih ili šumovitih) i koje se smatraju promenom odredišta bez dobijanja saglasnosti za promenu odredišta šume ili šumskog zemljišta od strane Kosovske agencije za šume. U ovoj saglasnosti kroz plan rekultivacije i bankarsku garanciju od najmanje 30% ukupne vrednosti plana rekultivacije osigurano je da se parcela nakon završetka upotrebe vrati u prethodno stanje, jer se bankarska garancija može povući tek nakon međuinstitucionalne komisije. KAS, NKRM i MSPP daju preporuku za ispunjavanje obaveza iz plana rekultivacije.

NEZAKONITE AKTIVNOSTI U ISTRAŽIVANJU-KAS

Razumeti sve aktivnosti fizičkih i pravnih lica u šumama i privatnim šumskim zemljištima bez privole da se dozvoli promena privremenog odredišta šuma i šumskog zemljišta kojim stranački dokument izbegava redovne postupke uklanjanja drvene mase kroz obeležavanje i dobijanje dozvole za seču jer se postupak skraćuje samo pružanjem listova za praćenje drvene mase otpuštene u toku aktivnosti privremene promene destinacije, dok za javne šume nema nikakvih aktivnosti, čak ni istraživanja, što se manifestuje akcijama uklanjanja površinskog sloja sa zeljasta ili šumovita vegetacija, sa otvorima puteva i drugim sličnim aktivnostima smatra se nezakonitim ako fizičkom ili pravnom licu nije predviđen ugovor. **Samo u slučajevima istraživanja na lokacijama gde se istraživanje vrši bušenjem i ne postoje radnje koje se manifestuju uklanjanjem drvene i zeljaste vegetacije, sa otvorima na putevima ili drugim oštećenjima šuma mogu se obavljati istraživačke aktivnosti čak i bez sklapanja ugovora, ali u saglasnost definiše radnje koje se mogu izvesti bez izazivanja nuspojava.**

NEZAKONITE AKTIVNOSTI U KORISCENJU –KAS

Bilo koja aktivnost započinjanja upotrebe javnih šuma i šumskog zemljišta radi korišćenja minerala, zemlje, kamenja, šljunka itd., Bez da im se obezbedi ugovor od strane organa upravljanja koji je u 90% slučajeva Kosovska agencija za šume, bez isključenja bilo koje u slučaju kada se ta imovina može nalaziti kod drugih vlasnika, opština ili drugih preduzeća, ali početak eksploatacionih aktivnosti može početi tek nakon što stranka primi ugovor.

U privatnim šumama i šumskim zemljištima nelegalnim aktivnostima smatra se svaka aktivnost koja utiče na promenu privremenog odredišta šuma i šumskog zemljišta bez dobijanja saglasnosti za promenu odredišta od strane Kosovske agencije za šume.

U šumama i javnim šumskim zemljištima odgovornost za zaštitu je dodeljena opštinama koje, kroz osoblje šumskih staraca, nadgledaju bilo koju aktivnost koja se obavlja ne dozvoljavajući eksploataciju, a da nisu opremljeni ugovorima. Takođe, Centralna inspekcija za šumarstvo i lovstvo, kroz kontrolne aktivnosti i inspekcije, nadgleda sprovođenje zakonskih i podzakonskih akata kojima se uređuje šumarski sektor, a u slučaju da se sa nezakonitim aktivnostima suoče sa zapisnicima, odlukama i uspostavljanjem traka, zabranjuje nezakonitu aktivnost. od šumskih rendžera koji su podelili zemlje odgovornosti za zaštitu šuma i šumskih zemljišta od bilo kakvih ilegalnih aktivnosti.

ILEGALNE AKTIVNOSTI SA AMBIENTALNIM DEGRATIVNIM POSLEDICAMA I PROUZROKOVANJE RIZIKA - KAS

Posledica nelegalne aktivnosti eksploatacije manifestuje se degradacijom životne sredine i opasnošću po ljude i životinje, kao što su:

- Nelegalna i neselektivna upotreba šuma i šumskog zemljišta uzrokuje direktne, indirektno posledice za sadašnjost i budućnost ne samo za šumski sektor, već i za ostale sektore.
- Od krčenja šuma uklanjanje biljnog i drvnog sloja nelegalno utiče na smanjenje šumskog fonda, utiče na uništavanje životne sredine i pejzaža.
- utiče na ispiranje tla, eroziju,
- smanjenje staništa divljih životinja i ptica, njihovih rasadnika,
- Ugrožavanje života ljudi i životinja kopanjem rupa i jarka
- Šteta kosovskom budžetu ne naplata poreza za jedan, m² godišnje 0,2 / € što znači za jedan hektar 2000 / €, šteti slobodnoj konkurenciji,
- oštećuje poljoprivredni sektor jer će doći do erozije i poplave,
- oštećuje usjeve i poljoprivredna zemljišta usled punjenja kamenom i drugih inertnih materijala,
- Oštećuje vodeni sektor i rečna korita i potoke i mnoge druge efekte koji takođe utiču na mikro i makro klimu smanjujući kapacitet vode i padavina.

Figura 58 Uklanjanje vegetacionog sloja (drvenog i zeljastog) sa gore pomenutim negativnim efektima – KAS

Ova figura 58 je u metrima blizu sa figurom 57sto ce direktno uticati na ove vodene izvore od kojih se snabdevaju gradani i u aspektu smanjenja rezervi , i na njihovu zaganenost.

Figura 59 Efekti ilegalne eksploatacije gde su šume oštećene kao nacionalna imovina i biološka raznolikost fotografija 2 - KAS.

Sa ove fotografije 3 načina eksploatacije ugrožavaju selo koje se nalazi ispod ove lokacije koje je takođe predstavilo peticiju, izgubilo predivan pejzaž, oštetilo turistički sektor i druge negativne efekte fotografija 4.

Sa fotografije 4 gore u očima neprofesionalca činilo se da to nisu veće štete jer su to nekvalitetne šume bez ikakve ekonomske vrednosti, ali u stvari upravo ove šume imaju zaštitni karakter i veliki efekat zaštite od erozije i poplava.¹

Čak je i ova lokacija fotografije 5 bila zelena i sada je postala opasnost po život kućnih ljubimaca i životinja jer bi se napunila vodom, ali i potencijal da se ove inerte završe na poljoprivrednim zemljištima ili u dvorištima.

1

Fotografija 6 iz eksploatacije bez kriterijuma, čak i na dnu je rečno korito i sav taj materijal će završiti u koritu reke i nastaviti dalje.

Na lokaciji koja je blizu fotografije 7, efekti krčenja šuma s višestrukim posledicama.

Kada se uklone slojevi površine, trave i drveta, posledice se pojavljuju, slika 8.

Veoma blizu jezera Badovc. Fotografija 9 degradacije humusno-varvarskog sloja.

MALS

Legislativa na snazi

- Pravilnik br. 02 / 2017 o sistemu upravljanja Opstinskih performansa
- Zakon o Zastiti Zivotne Sredine Br. 03/L-025

ODOBRENJA, DOZVOLE I UGOVORI - ZAJEDNICE

Preduzeća koja žele da se prijave za licencu ili dozvolu za eksploataciju moraju unapred davati saglasnost ili saopštenja-izvode i da je preduslov gotovo početni dokument za dobijanje licence ili dozvole.

Opština je odgovorna od odgovarajućeg direktora za izdavanje odobrenja ili obavještenja -ekstrakt.

U zavisnosti od toga kako je regulisana organizacija opštine, izdaju se ovi dokumenti koji se smatraju pravnim aktima. Ovaj dokument (opštinska saglasnost) je inicijalni za kompaniju podnosioca koja mu treba da popuni dokumentaciju za dozvolu ili licencu, smatra se jednim od kriterijuma koji podnosiocu mora da ispuni da bi mu bio dat licenca ili dozvola.

Za razliku od prethodnog objašnjenja za svaku instituciju, opštine takođe mogu dobiti podnosioca saglasnosti i ugovora, ali ne i dozvolu za rad.

Ugovor je pravni akt izdat između zainteresovanih strana i tako nešto drugo su relevantni organi koji zahtevaju da ovaj dokument unapred nije potreban za dobijanje dozvole i licence.

Kada kompaniji treba da obezbedi ugovor koji je izdala opština?

Ugovori između strana (komunalno preduzeće) su dokument koji se izdaje između njih i ne treba ih predstavljati institucijama, jer je to u interesu strana. Svako raskidanje ugovora ili nevalidnost ili ako strane ne zaključe ugovor znači da je kompanija izgubila valjanost pravnog akta - saglasnost, obavještenje ili da isti organ sa kojim se bavi pokretanjem postupka izdavanja dozvole ili dozvole mora da obavesti NKRM da je ovaj pravni akt povučen zbog razloga navedenih u obavještenju. Nakon primanja informacija od ovih tela, svaka institucija dužna je da obustavi ili opozove pravni akt koji su izdali do pojašnjenja ili opravdanja da postoji pravni osnov za opoziv suglasnosti.

Šta se podrazumeva povlačenjem opštinske saglasnosti ili obavještenja?

To znači da svaki drugi pravni akt izdat podređenjem ovog dokumenta mora biti suspendovan ili naknadno opozvan dok se ne iskoriste svi drugi pravni mehanizmi - doneo je sud odluku ili je stranka pristala da povuče saglasnost ili obavještenje, ili ekstrakta zavisno od toga koji je od ovih akata opština izdala.

Kako funkcioniše preduzeće sa dozvolom za eksploataciju koju je izdala opština?

- a) Rudnik koji vrši ovu aktivnost mora imati licencu NKRM i ne može se razviti bez prethodne saglasnosti ili obavještenja opštine da mu je data licenca za eksploataciju broj 60.

Figura 60 Uklanjanje poklopca kao pripreme faze za početak rudarskih operacija

- b) Ako je aktivnost rudnika minimalna, ova aktivnost mora dobiti licencu NKRM-le i ne može se razvijati bez prethodne saglasnosti ili obaveštenja opštine da je opremljena licencom za eksploataciju broj 60, 61.

Figura 61 Aktivnost pripreme terena za miniranje.

Figura 62 Priprema polja za rudarske aktivnosti za miniranje

c) Pocetak izgradnje podova (radnih stepenica) figura 61 i 62 i

Figura 63 Pocetak izgradnje rudarske radne stepenice

d) Stvaranje konacnih etaza i pripremanje za zatvaranje rudnika 64

Figura 64 Konacna skala, je u drugim institucionalnim odgovornostima - Insp.Opstinski

e) Konacne skale i re kultivacija rudnika figura 65.

Figura 65 Rekultivacija skale rudnika sa re kultivacijom odobren od odgovarajucih institucija –Insp komunalni

Da li ova pravna lica takođe rade u ovim aktivnostima bez dozvole i licence?

Nažalost, postoje pravne i fizičke osobe koje ovu aktivnost obavljaju nelegalno i u onim oblastima u kojima se njihova aktivnost odvija na površini i sistemom korišćenja iskopa kada je mineral inertan ili lomljiv da bi napustio topografiju površinske kore ili ima naslaga inertni resursi kao što su pesak i šljunak.

Kako se klasifikuju ove nelegalne- ilegalne operacije?

Da bi se bolje objasnila klasifikacija ilegalnih rudarskih aktivnosti, nadležno telo NKRM-a i oblast u kojoj se ta aktivnost odvija (opštine će biti odgovorne za informisanje i sprečavanje ove aktivnosti bez dozvole u svom području sa opštinskim teritorijalnim ograničenjima) predstaviće nekoliko primera sa opisima. ovih aktivnosti.

KLASIFIKACIJA MINERSKIH ILEGALNIH POSLOVANJA - INSP. OPŠTINSKI

Kako opština smatra nelegalnu ilegalnu eksploataciju?

Nelegalne aktivnosti štete na imovini od iskopnih radnji i materijalne zloupotrebe resursa ne mogu se izvršiti bez licence i dozvole koja prethodi dokumentaciji (saglasnost ili obaveštenje opštine) kao kriterijumu i za koje se smatra da ovi operateri vrše nelegalne rudarske aktivnosti kao što su :

1. Nelegalna istraživačka aktivnost.
2. Nelegalna eksploatacija i
3. Nelegalna aktivnost u posebnim aktivnostima

NEZAKONITE AKTIVNOSTI U ISTRAZIVANJU-INSP. OPŠTINSKI

Podrazumeva sve one aktivnosti koje obavljaju fizička ili pravna lica koja vrše istraživačke aktivnosti kao što su:

- Bez dozvole za istraživanje
- sa istekom, zatvorenom ili suspendovanom licencom i
- Izvan područja licence koja je data u uslovima licence.

Takvi slučajevi sa ilegalnom istraživačkom aktivnošću nigde nisu identifikovani.

Specifičnost ovog istraživanja je u tome što do sada nema slučajeva kada su institucije poput opštine vlasništvo i da nije zahtevano prethodno odobrenje, ali ako je potrebno da se preduzme takva radnja da se ove istraživačke aktivnosti obustave, shodno obaveštenju koje je poslato NKRM- da se ovi istraživački radovi mogu obustaviti sa opravdanjem ili se mogu nastaviti pod uslovom da se imovina nakon faze istraživanja vrati u prethodno stanje novim kultivisanjem.

NEZAKONITE AKTIVNOSTI U KORISCENJU INSP. OPŠTINSKI

Ove aktivnosti su izraženije i odnose se na komercijalnu aktivnost resursa bez dozvole pravnih lica.

- a) Nelegalna aktivnost eksploatacije razmatra se u sledećim slučajevima:
- b) Kada se fizičko ili pravno lice sastane sa kojim / ona ne predoči opštinskom inspektoratu dozvolu za eksploataciju koju je izdao NKRM.
- c) Kada se vrši iskopavanje-transportna rudarska aktivnost minirane mase sa komercijalizacionim potrebama (utvrđivanje komercijalizacije minirane mase na teritoriji opštine)
- d) Kada se ova minirana masa prema tački „c“ ne deponuje na bilo kojoj lokaciji na koju vlasnica opština ima saglasnost, i za miniranje i za punjenje minirane mase, ali koja nije poznata, mesto skladištenja ili odlaganja ne predstavlja opasnost za životnu sredinu u odnosu na količinu deponovane količine.
- e) Komercijalizacija minirane mere uz odobrenje vlasnika - opštinske imovine, gde je novi zahtev za poseban minimum namenjen nečem drugom, kao što su: otvaranje puteva, sanacija situacije koja stvara različite nivoe i da se takva mera komercijalizuje (NKRM ne odobrava takvo rudarstvo bez opštinske saglasnosti-vlasnik-opštinska imovina)

ILEGALNE AKTIVNOSTI SA AMBIENTALNIM DEGRADIVNIM POSLEDICAMA I PROUZROKOVANJE RIZIKA **– OPŠTINSKI INSP.**

PRAVNI OSNOV

Opštine koje imaju dobro organizovanu organizaciju u skladu sa zakonima i drugim podzakonskim aktima dužne su da izdaju godišnji izveštaj kojim se svaka opština obavezuje na inspekciju degradacije životne sredine koja se dešava na teritoriji kojom upravlja opština. Ovo je takođe regulisano:

• PRAVILNIK Br. 02/2017 O SISTEMU UPRAVLJANJA OPSTINSKIM PERFORMANCAMA

Prema ovoj uredbi i sledećim člancima objašnjeno je na sledeći način:

Clan 2

Obim ovog propisa je regulisanje izgradnje i funkcionisanja Opštinskog Sistema Upravljanja Performansama (OSUP) tokom merenja opštinskih performansi, u potpunosti u skladu sa vazecim zakonima i glavnim dokumentom OSUPF

Clan 5

Opštinske nadležnosti uključene u OSUP

Na osnovu licnih nadležnosti definisanih u članu 17 Zakona o Lokalnoj Samoupravi, oblasti u kojima se trenutno meri izvršenje opštinskih usluga su:

1.14 Zastita zivotne sredine.

Iz ove pravne osnove koju objasnjavaju organogram opština i uprava u organizaciji preuziman sa portala opština njihove odgovornosti u zavisnosti od toga kako je to regulisano inspektor sa direktijom za inspekcijske poslove ili zivotnu sredinu imaju osnovne odgovornosti kako slijedi:

ZAKON Br. 03/L-025

O ZASTITI ZIVOTNE SREDINE

Clan 3

Primena odredaba ovog zakona je obavezna za sve centralne i lokalne institucije, pravna i fizička lica, domaća i strana, koja svoju delatnost vrše na teritoriji Kosova. Član 5 Organi odgovorni za upravljanje zaštitom životne sredine 3. Communes 3.1. u potpunosti primeniti principe člana 6; 3.2. saraduje sa Ministarstvom za izradu plana za zaštitu životne sredine i održivi razvoj na njihovoj teritoriji u skladu sa ovim zakonom.

Član 5

Organi odgovorni za upravljanje zaštitom životne sredine

3. Opštine

3.1. u potpunosti primeniti principe člana 6;

3.2. saraduje sa Ministarstvom za izradu plana za zaštitu životne sredine i održivi razvoj na njihovoj teritoriji u skladu sa ovim zakonom,

3.3. sprovode zakone i vrše inspekciju primene zakona koji se odnose na zaštitu životna sredina i održivi razvoj na njihovim teritorijama,

3.4. priprema i pružanje informacija građanima o zaštiti životne sredine i Održivi razvoj;

3.5. plan zaštite životne sredine i održivog razvoja na teritoriji opštine, usvojena od strane odgovarajuće skupštine opštine.

Član 81 **Inspeksijski nadzor**

1. Inspeksijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona, kao i podzakonskih akata koje je on doneo, uslova i načina rada nadziranih lica, kao i mere zaštite životne sredine definisane ovim zakonom vrši inspekcija zaštite životne sredine Ministarstva.
2. Inspekciju opštinske Dozvole za Životnu Sredinu vrši opštinski inspektor za zaštitu životne sredine.
3. Ministarstvo može, uz posebno odobrenje, ovlastiti opštinskog inspektora za životnu sredinu za obavljanje drugih poslova.
4. Rad inspektora može obavljati drugi službenik za zaštitu životne sredine koji je ovlastio Ministarstvo, odnosno opština.

ODGOVORNOSTI Opštinska inspekcija na teritoriji opštine.

1. Nadgleda racionalno i održivo korišćenje prirodnih i produktivnih zemljišnih resursa, kao i zaštitu genetskih akumulacija prirode
2. predlaže mere za praćenje kvaliteta, zaštitu i očuvanje vode, vazduha, tla i prirode opštinskog područja i obezbeđuje njihovo sprovođenje;
3. Nadgleda i provjerava održivu upravu sa prirodnim vrednostima, kao što su: vazduh, voda, zemlja, šume, minerali itd., Javna prirodna dobra, kao što su: zelene površine, obale reke i posebne vrednosti
4. preduzimanje mera za zaštitu površinske i podzemne vode od zagađivača;
5. Nadzor operatera koji posluju na teritoriji Opštine, kao i usklađenost njihovih aktivnosti sa standardima i normama za zaštitu životne sredine
6. obavezuje se na postepeno smanjivanje zagađenja, degradaciju i štete po životnu sredinu, kao i na smanjenje ili zabranu tih ekonomskih aspekata i drugih aktivnosti koje predstavljaju veliki rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu;
7. Nadgleda sprovođenje zakonskih odredbi za upravljanje i eksploataciju prirodnih resursa (krčenje šuma, vađenje peska u rekama itd.) U pogledu zaštite životne sredine

Posledica nelegalne eksploatacione aktivnosti manifestuje se degradacijom životne sredine i opasnošću po ljude i životinje, kao što su:

Izvori intreta (pesak i šljunak)

- Uz reke imamo degradaciju korita, uništavanje rečnog katastra i preseljenje reke u područja gde imamo imovinsku štetu i rizik od gubitka površinske vode pri pokušaju ispuštanja u podzemne vode usled oštećenja podnog sloja dna. reke. (Slika 66, 1,2, 3,4)

Prilikom inspekcije takve aktivnosti, opštinski inspektor je odgovoran za sprečavanje ovih aktivnosti i izricanje novčanih kazni za pogoršanje životne sredine.

Kada verovati da operater nema dozvolu?

Budući da takvi operateri ne mogu direktno obavljati svoju aktivnost u rijekama ili u slučajevima čišćenja rijeka, moraju imati validan dokument naveden da operator ima privremenu dozvolu od centralne ili lokalne institucije. U smislu da ako postoji dozvola lokalnih institucija, to znači da se unapred govori o opštini koja je odobrila takvu akciju uz prethodno obaveštenje centralnih institucija.

Figura 66 Nelegalna upotreba reka i proboj korita - Insp. opštinski

- U obradnom zemljištu imamo oštećenja na nekretninama - obradna zemljišta sa granice okolnih zemljišta kao rezultat erozije granice područja gde je drugi vlasnik izvršio eksploataciju i oštećenje imovine. (Slika 67. Fotografije 1 i 2)
- Opštinski inspektor je dužan da zatraži dozvolu operatera i otkriva da se degradacija drugih nekretnina dešava ili da je imovina u kojoj operater posluje opštinska imovina ili njegova aktivnost oštećuje opštinsku imovinu oko mesta korišćenja.

Figura 67 Oštećenja okolnih polja usled eksploatacije peska na obradljivim zemljištima - Insp. opštinski

- Uzrokuje rizik od ponovnog uzgoja, često bez kriterijuma za odlaganje opasnog otpada, pri čemu se tok podzemne vode može inficirati kao posledica infiltracije vode s površine u kontaktu s otpadom, kao rezultat mešanja čiste vode i otpada kao rezultat zagađenja vode. (Slika 68)
- Opštinski inspektor dužan je zabraniti rukovaocu da odlaže otpad u eksploatirane jame. Za ovu pojavu moraju se sprečiti i koristiti zakonske mere protiv operatera

Figura 68 Novo gajenje smeća sa eksploatacijom jama-zemlje zagađenje gradskim otpadom - Insp. Opštinski

- Uzrokuje opasnost od deponije - bazeni na kojima bi ljudi koji se koriste za svežinu tokom letnje sezone mogu biti ugroženi, rizik za lovce tokom zimske sezone, kao rezultat toga što ne otkriju da je takvo područje duboko. (Slika 68)
- Opštinski inspektor dužan je da preduzme mere sanacije i identifikuje operatera koji je izvršio krivično delo pretnje i ugrožavanje građana tog područja. To je omogućeno identifikacijom područja na kojem je ta pojava ostavljena i podnošenjem tužbe protiv operatera - vlasnika parcele sa kojim je počinjen zločin.
- Ako je imanje opštinsko, opština je odgovorna za lokaciju i mora popraviti i preseliti na sigurno mesto.

Figura 69 Stvaranje vodnih bazena kao rezultat eksploatacije peska

- Rizik od oštećenja poda sloja da obradive zemlje usled isušivanja područja oko područja gde se eksploatacija odvijala. (Slika 70. Fotografije 1 i 2)

Figura 70 Iskorištavanje inercija u reci, oštećenja na donjem sloju rečnog korita - Insp. opštinski

- Opštinski inspektor je dužan da zatraži dozvolu operatera i Otkriva da se degradacija drugih nekretnina dešava ili da imovina na kojoj operator upravlja opštinskom imovinom ili njena delatnost oštećuje opštinsku imovinu oko mesta korišćenja.

Fosilni resursi (glina, kvarcni pesak, zemlja i slično)

Za razliku od inercija, ovi izvori se ne nalaze u rekama kao prednost, ali imaju svoje nedostatke kao što su:

- Na obradivom zemljištu imamo oštećenja na imanjima - obradivim zemljištima od granice okolnih zemalja kao rezultat stvaranja stepenica, velike visine duž granice gde se u kasnijim fazama urušavamo zbog nedostatka stabilnosti nagiba stvorene bez kriterijuma. (Slika 69)
- Uzrokuje opasnost od rupa - vodenih jezera u kojima ljudi koji se koriste za svežinu tokom letnje sezone mogu biti ugroženi, rizik za lovce tokom zimske sezone, kao rezultat toga što ne otkriju da je takvo područje duboko. (Slika 71. slike 1 i 2)

Figura 71 Stvaranje deponije vodom i oštećivanje granica okolnih polja - Insp. opštinski

Figura 72 Deponije vode od upotrebe gline i peska, degradirajući ribnjake i opasnosti po ljude - Insp. Opštinski

- Visoki nivoi visine stvaranja etaza kao visina za rizik od padanja sa visine i
- Ne vrši se ponovna kultivacija kako bi se zatvorio eksploatirani prostor sa kojim erozija narušava topografsko stanje i stvara lošu sliku životne sredine (slike 70 do 72)
- Opštinski inspektor je dužan da zatraži dozvolu operatera i otkriva da se degradacija drugih nekretnina dešava ili da je imovina u kojoj operater posluje opštinska imovina ili njegova aktivnost oštećuje opštinsku imovinu oko mesta korišćenja.

Umereno jake opruge (skriljac, , kvarcni skriljac,sepentiniti, ugalj itd.)

- U upotrebi na površini imamo oštećenja na imovini - obično ih sadimo kao: grmlje sa granice grmlja kao rezultat stvaranja stepenica, velike visine duž granice gde se u kasnijim fazama urušava zbog nedostatka stabilnosti nagiba kosine. kreirano bez kriterijuma. (Slika 73. Slika 1,2,3)1

Figura 73 Upotreba uglja koja se vrši bez kriterijuma koji oštećuju životnu sredinu, uzrokuju opasnost i oštećuju svojstva oko lokacije eksploatacije - Inspk. opštinski

- U nekim slučajevima, zavisno od izvora, imamo i skladišta vode za rizik od poplave dece i životinja.
- Visok nivo visine stvaranja etaza kao visina sa rizikom od pada sa visine. (Slika 73, 74)

Figura 74. Upotreba kriterijuma, stvaranje skale i nedostatak ponovne kultivacije - Insp. Opštinski

- Opštinski inspektor dužan je da zatraži dozvolu za operatera i utvrdi da se degradacija drugih nekretnina dešava ili da je imovina u kojoj operater posluje opštinska imovina ili da njegova aktivnost oštećuje opštinsku imovinu oko mesta eksploatacije.

Jaka ležišta (rastvoreni tetonik krečnjak, plocni krečnjak, hazburgit, svež serpentinit, urušeni dunit, sericitna taloga itd.)

- Karakteristično je da su ovi izvori, dubina njihove eksploatacije, za razliku od gore navedenih izvora, plitka i mi se bavimo samo oštećenjem površinske kore koja može naštetiti flori i životnoj sredini.
- Bušenje plitkih dubina i oštećenja slike na površini. (Slika 75. Fotografija 1,2,3 i slika 76.)

Figura 75. Eksploatacija Nelegalni operater nije uspeo da iskoristi dubinu već samo sloj koji dozvoljavaju mašine. Degradacija zemljišta i degradacija životne sredine -
Insp. Opštinski

Figura 76. Oštećenje životne sredine i ugrožavanje krajnjih stepenica kao neselektivna upotreba - Insp. Opštinski

- Opštinski inspektor je dužan da zatraži dozvolu operatera i otkriva da se degradacija drugih nekretnina dešava ili da je imovina u kojoj operater posluje opštinska imovina ili njegova aktivnost oštećuje opštinsku imovinu oko mesta korišćenja.

NEZAKONITA AKTIVNOST U POSEBNIM AKTIVNOSTIMA - INSP. OPŠTINSKI

Posebne ilegalne aktivnosti uključuju sledeće:

- Razdvajanje
- Obrada (betonska i asfaltna baza) i
- Obogaćivanje (Flotacije)

RAZDVAJANJE

Nelegalna separacija je svaka imovina koja svoju delatnost obavlja bez dozvole i koja je mehanizaciju stavila u aktivno radno stanje. Uzrokuje opasnost:

- Primanje mineralnih resursa u preradi od strane ilegalnih operatera ili potiče od samog operatera što ima indirektni uticaj na eksploatacione aktivnosti. (Slika 77, slike 1 i 2)

Figura 77. Delatnost ilegalne seperspekcije i ilegalnog pribavljanja resursa (peska) - Inp. opštinski

- Uzrokuje zagađenje okoline prašinom, bukom i blizinom njihove gradnje u blizini nenaseljenih i tehnički nenaseljenih stambenih kuća.
- Opštinski inspektor je dužan da zatraži dozvolu operatera za rad i smatram da kompanija radi u skladu sa dozvolom koju su izdali centralni organi.

OBRADA (BETONSKA OSNOVA I ASFALT) - INSP. OPSTINSKI

Nelegalna obrada podrazumeva svako sredstvo koje svoju delatnost obavlja bez odobrenja i koje je stavilo mašinu u aktivno radno stanje. Uzrokuje opasnost:

- Primanje mineralnih resursa u preradi od strane nelegalnih operatera - i posebna aktivnost separacije ili potiče od samog operatera što ima uticaja na eksploatacione aktivnosti. (Slika 78 Slika 1 i 2)
- Uzrokuje zagađenje okoline prašinom, bukom i blizinom njihove izgradnje u blizini stambenih kuća nekontrolisano i ne tehnički neprihvatljiv impiant.
- Opštinski inspektor je dužan da zatraži dozvolu operatera za rad i smatra da kompanija radi u skladu sa dozvolom koju su izdali centralni organi.

Figura 78. Nelegalna aktivnost betonske osnove i koriscenje obradenog resursa od strane separacije -Insp. Opštinski

OKLOISNO DEGRADATIVNE AKTIVNOSTI PREDUZECA KOJI POSEDUJU DOZVOLE POSEBNIH AKTIVNOSTI - INSP. OPSTINSKI

Kompanije koje posluju uz dozvolu ovih aktivnosti na koje još jednom ističemo, kao što su:

- Separacije
- Kamenolomi,
- Osnove za proizvodnju betona
- Osnove za proizvodnju asfalta i
- Flotacija,

U većini slučajeva oni su najveći ekološki degradiraoci iako imaju dozvole. Objasnićemo najupečatljivije slučajeve konkretizovane kao što sledi na slici 79 sa slikama 1,2 i 3.

Figura 79. Degradacija životne sredine od prašine - Odn. opštinski

Iz sledeće slike, opštinski inspektori automatski prekidaju rad u ovim aktivnostima, izriču novčane kazne ili „krivične prijave“ u zavisnosti od nivoa kršenja pravila i štete po životnu sredinu i obavezuju preduzeće da ispravi situaciju.

Kompanija je dužna da se pridržava kriterijuma postavljenih za sprečavanje zagađenja vazduha i da uspostavi sistem prskanja ili usisavanja prašine kroz filtere i da je stopa emisije prašine vrlo mala kao na sledećim slikama.

U zavisnosti od stvorene situacije, često se dešava da degradirajuće aktivnosti mogu biti sakrivene, međutim, to pokazuje i okolno okruženje sa degradirajućim nivoom kao na sledećoj slici 80 fotografija 1.

1

Figura 80. Kontinuirana degradacija i stvarno zagađeno okruženje okoline impianta - Insp. Opštinski

Figura 81. Efikasan sistem rada aplikacija pomoću sistema za prskanje ili ventilacioni sistem - Insp. opštinski

Na slici 81 fotografije 1, 2 prikazana je dozvoljena količina prašine. Na fotografiji 1 prikazana je vrlo čista okolina oko koje se dokazuje da prašina nije emisija zagađenja i da je uništavajuća posledica planine oko nje u dozvoljenim parametrima. Ili kao na slici 2 kada se vidi da koristi sistem za prašinu i da je emisija prašine gotovo neprimetna.

KOSOVSKA POLICIJA

Kosovska policija može da proveri bilo koji dokument ili pravni akt bilo kog operatora (fizičkog ili pravnog) ovog polja radi identifikacije i verifikacije operatora u određenim ili vanrednim okolnostima.

U slučaju da fizički ili pravni operator podleže sledećim merama zabrane;

1. Utvrđuje se da operater radi sa ilegalnim rudarskim aktivnostima i zaustavljanje vam je dodeljeno sa naredbom da se njegove akcije moraju zaustaviti, a zatim se trake postavljaju kao oblik naloga za zaustavljanje. Kosovska policija dužna je da kontroliše svoju aktivnost, bilo da vrši rudarsku aktivnost.
2. Ako kosovska policija utvrdi da je fizičko ili pravno lice uklonilo meru zabrane, zaustavi se u bilo kojem obliku, tada se moraju preduzeti krivične mere zbog nepoštovanja izrečene zabrane.
3. NKRM, rudarski inspektorat je regulirao ZRM, da protiv operatera, bez osnova da je to nelegalni fizički ili legalni operator, mora se izdati nalog za zabranu rudarskih aktivnosti. Odmah obaveštava Kosovsku policiju - u regionu gde je operater postupio da obaveštava da su preduzete mere za zaustavljanje rudarskih aktivnosti i da takva akcija mora poštovati i kontrolisati Kosovska policija.
4. MSPP može preduzeti mere za sprečavanje svakog operatera radi preventivnih mera ili za naredbe o prestanku rudarskih aktivnosti. Kosovska policija mora poštovati i kontrolisati ovu naredbu, a svako postupanje mere koju preduzmem i ostavim bez naloga inspektora za životnu sredinu smatra se krivičnim delom.
5. Ekološko-opštinske inspekcije ili kako su opštine regulisale organizacije na opštinskom nivou, dužne su da izriču kazne i izdaju nalog za obustavu rada u ponižavajućim aktivnostima svih operatera bez obzira da li su fizički ili pravni operater, koji u bilo kojoj situaciji mogu prouzrokovati degradaciju ili aktivnost bez dozvole ili odluke nadležnog tela. Opštinske inspekcije odgovorne u skladu sa ovom tačkom, trebalo bi da budu obaveštene nakon preduzimanja radnji, primenjena je kosovska policija i institucija odgovorna za akciju sprečavanja. Ovu mere predostrožnosti treba da provere opštinski inspektori i Kosovska Policija.

Šta treba uraditi kada se vidi da operator radi sa rudarskim mehanizmom?

Svaki operater za koga se vidi da radi sa teškom mašinom treba zaustaviti i zatražiti dokumentaciju kojom operater mora da poseduje licencu ili dozvolu za obavljanje ove aktivnosti.

Kako Kosovska Policija može otkriti da je akcija operatera nezakonita?

Da bi se utvrdilo da ilegalni operater radi može se utvrditi mnogo činjenica kao što su:

- a. Operator nema dozvolu ili licencu. To se ne može dokazati dokumentom kako je objašnjeno u ovom vodiču.
- b. Operator može da odbije lokaciju izlažući da ima licencu, ali zapravo deluje na drugom mestu.
- c. Operator dokazuje bilo koji drugi pravni akt koji može biti falsifikovan ili nevažeći.

Sve ovo je možda poznato, ali kako se to može potvrditi?

To se može potvrditi popunjavanjem obrasca u prilogu na slici 82 „Kontrolni obrazac“

Data:
Nr. rastit
Nr. i Policit

FORMULAR KONTROLLI

Emri, (emri i prindit), mbiemri:	Vendlindja:
Gjinia : ☐ M ☐ F	Vendbanimi, rruga dhe nr. tel:
Lokacioni:	Pëshkrimi i lokacionit me ndonjë objekt përreth:

1. TË DHËNAT E OPERATORIT

Të dhënat e operatorit:	Person fizik ☐	Emri dhe mbiemri: Nr. ID.
	Person juridik ☐	Emri i kompanisë: Nr. Biznesit:

2. AKTIVITETI I OPERIMIT

AKTIVITETI	HULLUMTIM	☐
	SHFRYTËZIM	☐
	AKTIVITET I VEQANTË	☐

3. STATUSI

STATUSI	POSEDON LICENCE HULLUMTIMI	☐	STATUSI	LEGAL	☐
	POSEDON LICENCE SHFRYTËZIMI	☐		JO LEGAL	☐
	POSEDON LEJE TE AKTIVITETEVE TE VEQANTA	☐			
	NIJK POSEDON ASNIEREN NGA LICENCAT DHE LEJET	☐			

4. AKTIVITETI I LOKACIONIT DHE MINERALI

AKTIVITETI	LUME	☐	ÇKA SHFRYTËZON	LLOJI	☐
	AFËR LUMIT	☐		RËRË	☐
	AFËR RRUGE	☐		DHEU OSE ARGJILLA	☐
	AFËR SHTËPITVE	☐		SHKËMBINJ TË FORTË	☐
	AFËR VENDBANIMIT	☐		QYMYR	☐

5. AKTIVITETI DEGRADUES DHE NDOTËS

DEGRADIM DHE NDOTJE	GJENDJA AKTUALE	SHËNO SIPAS NEVOJËS SHKRUTIMISHT GJENDJEN AKTUALE
	GROPË E VOGËL	☐
	GROPË E MADHE	☐
	DYSHEME E PRISHUR	☐
	DYSHEME E MIRË	☐
	LARTËSI E VOGËL	☐
	LARTËSI E MADHE	☐
	RREZIK SHEMBJE	☐
	RREZIK RRËSHQITJE	☐
	PLUHURI DHE ZHURMA	☐

6. MAKINERIA PUNUESE				
PERSHKRUAJ VETEM ME "XK" MAKINERINË PUNJES QË KENI TAKUAR				
HULUMTIM	☐ MAKINE SHPUJSE			
	☐ KANALE HULUMTUESE (janë të cekëta me thellësi hapje deri në 5m dhe gjatësi deri në 20 m, vetëm sa hap kanalim një lugë e ekskavatorit)			
	☐ PUSE TË VOGLA SHPIMI			
SHFRYTËZIM	MAKINERI NGARKIMI		☐ PO ☐ JO	
	TRANSPORT		☐ PO ☐ JO	
	7. NGARKIM DHE SHFRYTËZIM			
	ESKAVATOR	☐ (shëno sa ekskavator)	TIPI ESKAVATORIT	Emërtimi:
	MAKINERI SHPIMI	☐ (shëno sa makineri)	TIPI MAK. SHPIMIT	Emërtimi:
	TRANSPORT			
	KAMIONA	☐ (shëno sa kamion)	TIPI KAMIONIT	Emërtimi:
	KAMIONETA	☐ (shëno sa kamioneta)	TIPI KAMIONETES	Emërtimi:
	AKTIVITETE TË VEQANTA	8. SEPERIM, BAZË BETONI DHE BAZË ASFALTI		
		SEPERUES	☐ (shëno sa seperues)	SA SHIRITA
BAZË BETONI		☐ (shëno sa baza betoni)	Sa Baza Bet.	☐
BAZË ASFALTI		☐ (shëno sa baza asfalti)	Sa Baza Asfalt	☐
LUGË NGARKUESE		☐ (shëno sa luge ngarkuese)	TIPI LUGËS	Emërtimi:
KAMIONA TRANSPORTUESE		☐ (shëno sa kamionë)	TIPI I KAMIONIT	Emërtimi:
KAMIONA BETONIT		☐ (shëno sa kamionë)	TIPI I KAMIONIT	Emërtimi:
9. KËRKESA E ADRESUAR NGA POLICIA				
INFORMIM PËR KPMM-në	☐	PO		
VEPRIMI PËRBASHKËT POLICI- KPMM	☐	PO		
TRANSFERIM I RASTIT NGA POLICIA NË:				
KPMM (Komisioni i Pavarur për Miniera dhe Minerale)	☐	PO		
MMPH (Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor)	☐	PO		
INSPEKTORATIT KOMUNAL	☐	PO		
Eqshja adresa e KPMM-së: icmm@kosovo-mining.org	☐	PO		
Eqshja adresa e MMPH-së : mmphuks-gov.net	☐	PO		

Nënshkrimi i Policit

_____

Nënshkrimi i operatorit

_____

Figura 82 Kontrolni Obrazac

Ko treba ispuniti i za šta će služiti?

Ovaj obrazac mora popuniti Kosovska Policija i mogu ga uputiti svakom državnom organu kako bi razjasnio situaciju o operatoru i u zavisnosti kome je upućen. Treba dati informaciju vraćanja za Kosovsku Policiju.

Kako treba da postupa Kosovska Policija posle popunjavanja ovog formulara?

U zavisnosti od situacije, mogu izdati privremeni nalog za ograničenje sve do primljene zvanične informacije ili mogu doneti drugu odluku u izuzetnim okolnostima.

Kako se razumiju vanredne okolnosti?

Podrazumeva se kada je operater Kosovskoj Policiji poznat ranije i da ima informacije da on nema dozvolu nigde u opštini ili oblasti u kojoj je napadnut.

Da li bi neko drugi trebalo da učestvuje nakon objavljivanja ovog kontrolnog obrasca?

Kontrolni obrazac popunjava Kosovska Policija, dok ako je potrebna pomoć drugih institucija, pomoć se mora pružiti i zatražiti.

ZAKLJUCCI I HVALA

Neophodna je zajednička institucionalna saradnja i drugi mehanizmi u ovoj oblasti koji su usmereni na sprečavanje ilegalnih degradirajućih ekoloških aktivnosti, koji omogućavaju snažan institucionalni sistem koji daje konkretne rezultate za dobro okruženje i povećava poverenje građana u Republici Kosovo.

Preporučujemo da sve institucije uključene u ovaj vodič budu praktične za sve institucije u cilju usaglašavanja podzakonskih akata i pravnih akata u skladu sa važećim zakonodavstvom Republike Kosovo.

U satavljanju ovog zajednickog meduinstitucionalnog dokumenta radili su ekipe, kao to su:

- **NKRM- Nezavisna Komisija za Rudnike i Minerale**
- **MSPP - Ministarstvo Zivotne Sredine i Prostornog Planiranja**
- **MPŠRR - KAS - Kosovska Agencija za Sume**
- **MLU - Ministarstvo za Lokalnu Upravu - Asocijacija Kosovskih Opština**
- **Kosovska Policija**

Zahvaljujući svim divnim doprinosima tokom izrade ovog „Vodiča za dobro upravljanje rudarskim i ekološkim aktivnostima“ pripadaju timu za izradu nacрта:

Jahir Gashi Inspektor rudnika –KPM

Bedri Halimi, glavni inspektor za zaštitu životne sredine-MSPP

Besim Zogaj, direktor Centralne direkcije inspektorata za šumarstvo i lovstvo - KAP i

Fadil Gashi Major, direktor Uprave za istragu teških zločina - Kosovska policija

